

A magam asszonya vagyok

Irta: Doug Wright

Fordította: Várnai Szilárd

A szereplők

Egyetlen színész játsza az összes szerepet a darabban. A szerepek közötti különbséget a színész teremti meg hangmagasságának, beszéddallamának változtatásával, illetve különböző testtartások, gesztusok használatával. A színész finoman vált egyik szerepből a másikba. Az átváltozás gyakran a pillanat törtrésze alatt megy végbe, és néha alig észrevehető: csupán egy felvont szemöldök, vagy egy váratlan mosoly árulja el.

A jelmez

A színész alapruhája látszólag egyszerű. Alul parasztos zsinórmintával szegett fekete szoknyát visel, rövidujjú fekete blúzzal. Fekete kendő van a fején, lábán gyaloglásra szánt, az orrán már megkopott fekete cipő. Nyaka körül finom gyöngysor. Arcán nincs festék.

A színész jelmeze szinte az előadás egésze alatt nem változik. Ritkán használ kiegészítő jelmezdarabot a különböző szerepek eljátszására. Ez a ruha az egyenruhája.

Az egyetlen kivétel ez alól a szabály alól Alfred Kirschner figurája. A második felvonás elején, Alfréd viseltes kockás ingben és gyapjúnadrágban jelenik meg, fején svájci sapka.

A ruha, amelyet Janice Pytel tervezett *A magam asszonya vagyok* ősbemutatójára, bámulatosan sokféle hatást ötvözött. A vállai szögletesek voltak, mint egy katonai egyenruhának, gallérja szinte férfias volt, ugyanakkor finom redők futottak lefelé a felsőttesten, amelyek vékonyították, nőiessé faragták a derekat. Anélkül hogy különösebben teátrális benyomást keltett volna, a jelmez remekül szolgálta nemcsak Charlotte figuráját, hanem finoman sugallta a többi karakter vonásait is. A hosszú szoknya lehetővé tette, hogy a színész azt ügyesen mozgatva változatos hatásokat érjen el: fölhúzza csodálkozva, amikor megszeppent kislányként a tükörben nézegeti magát, megemelve egy pukedlihez, huncutul flörtölve előre-hátra lengesse, és lesimíthassa egy idős asszony szemérmességével, amikor feláll a székből.

A díszlet

Egyszerű négyzetalakú szoba, amelyet a padlódeszkák és a finom, kékes-szürke csipkével bevont hátsó fal jelez. A fal közepén fehér tolóajtó. A színpadon egy talapzat, amire később Charlotte ráteszi kedvenc Edison fonográfját. Egy asztal négy neo-gótikus stílusban faragott faszékkal. Az asztal alatt faláda, benne aprólékosan faragott bababútor.

A magam asszonya vagyok ősbemutatójához a rendező, Moises Kaufman, a díszlettervező, Derek McLane, és a világítástervező, David Lander döbbenetes hatáselemek sorozatát dolgozták ki a színpad hátterében. Charlotte szerény szobája mögött a színpad hátsó falán egy hatalmas polcrendszer húzódott meg, a 19. századi kimustrált tárgyak megszállott gyűjtőjének lenyűgöző, nagystílusú berendezett raktára zsúfolásig telve mindenféle antik holmival: aranyozott szegélyű tükrök, fejjel lefelé

fordított székek, díszes német vitrinek, porcelán kutyák, pohárszékek, tea asztalkák, mindenféle zenélő masinák, kristálycsillárok, íróasztalok, bronz mellszobrok és más csecsebecsék. A darab bizonyos kulcspillantásaiban, kilenc-tíz gramfontölcsér izzott föl a fényben, felfedve addig rejtett jelenlétüket. Máskor húsz régi óra indult be egyszerre ütve, zúgva, harangozva. Mikor Charlotte leereszkedett a híres zenés mulatóba, a *die Mulack-Ritze*-be, számtalan apró rojttal beszegett, vörös égőjű lámpa kelt életre. A hátsó fal történelmi távlatot adott a darabnak; Charlotte bútorokról szóló meséi e látvány-és hangélmények segítségével emeri sorsokká váltak; a hátrahagyott tárgyakon a régi életek lenyomatát láttuk. A háttérfalet ugyanakkor olyan körültekintően használták, hogy a „vizuális pirotechnika”, soha nem vonta el a figyelmet Charlotte nem mindennapi történeteinek tartalmáról.

A darab zseniális képi gazdagságát az ősbemutató színházi alkotócsapata hozta létre, de remélem, hogy ezek az ötletek másokat is inspirálnak, hogy a szövegben felfedezzék Charlotte történeteinek varázslatos vizuális lehetőségeit.

Szereplők:
(A megjelenés sorrendjében)

CHARLOTTE VON MAHLSDORF
JOHN MARKS
DOUG WRIGHT
TANTE LUISE
SS TISZT
SS PARANCSNOK
FIATAL LOTHAR BERFELDE
BERFELDE ÚR
BÖRTÖNŐR
MINNA MAHLICH
KULTÚRÁLIS MINISZTER
STASI HIVATALNOK
ALFRED KIRSCHNER
FIATAL HOMOSZEXUÁLIS FÉRFI
AMERIKAI KATONA ÉS BARÁTJA
VÁMTISZTVISELŐ
STASI ÜGYNÖK
BÖRTÖNTISZT
ÁPOLÓNŐ
NÉMET HIRTUDÓSÍTÓ
MARKUS KAUFMANN POLITIKUS
ULRIKE LIPTSCH
JOSEF RÜDIGER
ZIGGY FLUSS
ELSŐ NEO-NÁCI
MÁSODIK NEO-NÁCI
BRIGITTE KLENSCH
KARL HENNING
FRANCOIS GARNIER
SHIRLEY BLACKER
DAISUKE YAMAGISHI
MARK FINLEY
PRADEEP GUPTA
CLIVE TWIMBLEY
DIETER JORGENSEN

Első felvonás

(A szoba mélyén tolóajtó nyílik: Charlotte von Mahlsdorf áll szemben.)

Charlotte valójában férfi, nagyjából 65 éves.

Egyszerű, fekete, paraszthímzéses otthoni ruhát visel, fején kendő, nyakában elegáns gyöngysor.

Egy pillanattig a közönséget fürkészi tekintetével, ajkán finom mosoly bujkál. Majd váratlanul becsukja az ajtót és éppolyan gyorsan, ahogy megjelent, el is tűnik.

Csend. A színpad ismét üres.

Egy pillanattal később az ajtó újra nyílik, és Charlotte ismét megjelenik. Kezében egy hatalmas méretű antik fonográf óriási virágalakú tölcserrel. Diadalmasan mosolyog, majd leteszi a fonográfot egy alacsony talapzatra.

Hárlalép, hogy megcsodálja a hangszert. Tört magyarsággal, német akcentussal beszél, finom, dallamos intonációval.)

Kiselőadás a Fonográfról

CHARLOTTE: Az első beszélő gépezet feltalálója Thomas Alva Edison volt, 1877 Július. És, amint látják, a lejátszó nem *ein Plattenspieler, nein*. Ez van egy henger, mely viaszból készült. És ez a lejátszó működik 160-as fordulatszámmal percenként és tud négy perc hosszan játszani. A hengert készítette a National Phonograph Company Orange-ban, New Jersey államban. Volt idő, amikor több, mint *fünfzehntausend* hengerem volt.

(Charlotte az Edison fonográf és egy fülét hegyező, figyelő kutya festményére mutat.)

És láthatnak a falon egy festmény, a Csipesz kutya, *His Master`s Voice*. A leghíresebb márkajel az egész világon. A jövő hónapban lesz ez a fonográf ötven éves.

(Megtekerí a fonográf karját)

Ötven éve tekerem ez a kar. A hangerő függ a tölcser méretétől. A fémtölcser szól jobban a zenekarok és a férfihangok esetében. A fatölcser pedig jobb a húros hangszerekhez és a női hanghoz. *Die Sopranistin*. Az Edison fonográf tujében van pedig egy kis zafír.

(Egy apró, eldobható tűt vesz ki a fonográf oldalába rejtett fiókból. Feltartja a világosság felé, majd nyomatékosan így szól):

Nicht Diamant, nur Saphir. S mikor a hengeren halad, szól nagyon szép.

(Beteszi a tűt a lejátzófejbe, majd ráhelyezi a viaszhengerre. A hangszer megszólal: régi német keringő, karcos és töredezett.)

Mikor a második világháborúban a repülőgépek Mahlsdorf felett szálltak, és hulltak a bombák, játszottam angol és amerikai felvételeket. Közben gondoltam arra, hogy odafenn a repülőn hallhatják, hogy Edison felvételeket játszom. Arra gondoltam, ha hallják, hogy mit játszom, akkor tudják, hogy a barátjuk vagyok.

*(Csend, Charlotte belefeledkezik a zenébe.
Majd a zene hirtelen leáll. Charlotte alakját egy másik személy tölti ki, egy harmincas éveiben járó újságíró, John Marks.*

Johnban érezhető valami tántoríthatatlan hősiesség, mintha valamelyik szombati matiné-sorozatból lépett volna elő. Texaszi dallamossággal beszél. Férfias nyersessége szöges ellentétben áll Charlotte tartózkodó modorával.

A világ a feje tetejére áll

JOHN:
John Mark
A U.S. News and World Report
Berlini szerkesztőségének irodájából
1990 Szeptember

Doug,
Nem tudod elképzelni, mi van itt. Örület. A berlini fal leomlik, és minden a feje tetejére áll. Az összes tekintéllyel és hatalommal bíró vezető egy csapásra százalmas bohóccá válik. Erich Honecker, a világ egyik legfélelmetesebb diktátora egy év leforgása alatt menekült lesz. Egy szovjet katonai kórház kertjében kóborol pizsamában. A titkosszolgálatok aktái megnyíltak, amelyekben negyven éven át gyűjtötték az adatokat kelet-német állampolgárokról, és most kiderül, hogy férjek a feleségükről, gyerekek a szüleikről jelentettek, a diszidensek pedig egymást figyelték meg.

(Előrelép és bizalmasabb hangot üt meg)

Ráadásul itt, a bolondokháza kellős közepén, találtam egy igazi csemegét: egy nőt, aki pont neked való. Ne értsd félre: A nőt most idézőjelben értem. Kedvem lenne interjút csinálni vele, hogy róla írhassem az első hivatalos cikkemet a *U.S. News and World Report* számára. De attól tartok, a főszerkesztő túl szélsőségesnek találná ezt a témát. Mégis, azt hiszem ő a legkülönösebb, a legszokatlanabb csodabogár, akit a hidegháború valaha is nemzett.
Na, felcsigáztam az érdeklődésedet?
Ölel: John

(Ismét egy hirtelen karakterváltás. Doug drámaíró, a harmincas éveinek közepén jár, modorában érződik, hogy szeretne mindig jó benyomást kelteni, hangja kicsit édeskés.)

DOUG: Felcsigáztad? Az nem kifejezés.

1992, Augusztus 8. Már két napja vagyok Berlinben. John lakásában alszom a földön. Ma a Reichstagba mentünk. Tüntetések voltak körülötte, mert Cristo rózsaszín tüllel akarja befedni. Most John kocsijában vagyunk, kelet felé tartunk.

(Doug kinéz egy képzeletbeli ablakon, mintha John kocsijában ülne)

A szélvédőn keresztül látom a hirhedt berlini fal néhány megmaradt darabját. Az egyikre kövér, piros betűkkel azt pingálták: „A művészet örök”.

Egy tábla mellett suhanunk el: „Mahlsdorf”. Komor hely, hatalmas panel lakóházak tornyosulnak körülöttünk, mintha beton gulágok lennének. Most befordulunk egy sarkon, s hirtelen mintha az idő kerekét forgatták volna vissza legalább kétszáz évvel. Előttünk most egy hatalmas, kőből épült régi kúriaépületet látok. Körülbelül 100 turista gyülekezik a bejárata előtt. Az ajtó nagy nyikorgással kinyílik.

(Doug átolvad Charlotte-ba. Charlotte a gyöngysorát morzsolgatja ujjával. Egy Edison Amberol-ról halk zene szűrődik)

Das Gründerzeit Museum

CHARLOTTE: *Willkommen in meinem Gründerzeit Museum.* Köszöntöm Önöket a Gründerzeit Múzeumban.

Ide jöhetnek bármikor a gyűjteményemet megtekinteni. Minden, minden származik a *die Gründerzeit* idejéből, ez volt egy időszak 1890 és 1900 között Németországban. *Wie soll ich sagen...* a boldog békeévek”. Petróleum lámpák és vázák, gramofonok, lemezek, gyufásdobozok, telefonok, tintatartók, Polifónok, képek, pohárszékek, íróasztalok, és, természetesen, órák.

Amit csak akarnak látni, vagy meghallani, én játszok le, vagy mutatok meg mindent. Vannak, akik jönnek azért ide, hogy engem megnézzenek. *Ich bin Transvestit.* De aztán már nézik a bútor. *Folgen Sie mir, bitte, ja?*

(Charlotte kitárja a múzeum ajtaját)

CHARLOTTE: Ez az öreg ajtó? Ez nem eredeti, *nein.* Egy házból mentettem ki a Prenzlauer utcából. Mielőtt az oroszok felrobbantották a házakat, elhoztam ezt-azt.

(Amint Charlotte bemegy a múzeumba, Doug közvetlenül a közönséghez beszél közvetítve a kalandos kirándulást az ismeretlenbe.)

DOUG: Bevezet minket a múzeum előcsarnokába. A mennyezet nagyon magas, legalább négy és fél méter. Mi látogatók, olyan kicsinek érezzük magunkat alatta,

mintha iskolásgyerekek volnánk. A következő két órában Charlotte végigvezet minket a múzeumán, tárgyról tárgyra, szobáról szobára.

(Charlotte leül egy kicsi, díszesen faragott faasztalkához. Alulról előhúz egy bársony ékszeres dobozt. Gondosan elhelyezi az asztal közepén. Akkurátusan felnyitja.)

CHARLOTTE: Tessék csak jönni beljebb! Jut itt hely mindenkinek, igen?

(Charlotte előhúz egy picit, finoman faragott, elegánsan díszített játék tálalót a dobozból. Óvatosan a tenyerére veszi és a közönséghez közeledik, kitnyújtott kezében mutatja a tárgyat)

CHARLOTTE: Van itt nekünk *eine alte Anrichte*. Egy tálaló, igen? *Und dieses Möbelstück* készült tölgyfából, Neo-renaissance stílusban. De ezt készítették nem kézzel, ezt készítették egy gyárban. Úgynevezett tömegcikk. És a borítás? Azt mindig eltörték, elégették emberek. Nem tetszett nekik a csipkézett fa, nem szerették a piciny csúcsokat, a díszítő barázdákat. „Ódivatú! Túl nehéz takarítani!” De én...nekem volt érzékem az ilyesmihez. Ezért megóvtam.

(Elővesz egy könnyűfából készült lakkozott szekrénykét)

Und hier haben wir ein Vertiko. Egy öreg kredenc, *ja?* Tervezte és készítette *ein Tischlermeister*, Otto Vertiko *achtzehnhundertfünfundneunzig*.

(Elővesz egy piciny mellszobrot talapzattal)

Ez pedig második Vilmos, az utolsó német császár mellszobra. A második világháborúban akarták beolvasztani, hogy muníció csináljanak belőle. Így történt, hogy Christian-nal, aki az iskolában a barátom volt, kimentettük az égő tűzből, igen? Úgy néz ki, mintha bronzból lenne, pedig csak cink. Galvanizált. Nem túl drága.

(Most egy miniatűr óra következik nyitott, felfüggesztett ingával)

Franciául mondják ezt az órát „regulatur”. Mert regulázza az idő. És *auf Deutsch* mondjuk „*Wanduhr*” oder „*Freischwinger*”. Mert az inga nincs zárva üvegalitkába, szabadon van felfüggesztve. Persze az amerikai katonák gondolták, ez nagyon szép. Nekik ilyen nem volt az Egyesült Államok. Ez szép ajándék hazavinni a picit feleségnek, *ja?*

Az ilyen órát lehet felhúzni kulccsal. Mikor én kisgyerek voltam, gyűjtöttem nagyon sok kulcsot. Kulcsokat íróasztalokhoz. Kulcsokat ajtóhoz. Eldobott lakatkulcsokat, lakatok nélkül. Ezeket a kulcsokat hordom magamnál még mindig a kötényemben, *ja?*

(Elővesz egy picit gramofont)

És itt van egy öreg gramofon. *Nicht* fonográf, *Sondern* gramofon. Hengerek helyett kerek lapok *mit* barázda. Valaha volt nekem nagyon sok ilyen lemezem,

Mendelssohn és Offenbach. De Hitler idejében ez volt nagyon veszélyes lemezeket tartani zsidó zeneszerzőktől. És én gondoltam azt, hogy ezeket a lemezeket meg óvni kell. Ezért fogtam egy öreg papírlap, egy barna csomagolópapír, és vágtam akkora darabokat le, mint a lemezcimkék.

Aztán írtam rájuk tintával hamis címeket: árja polkákat és keringőket, igen? Aztán ragasztottam őket a lemezekre, a biztonság kedvéért. Mikor a háborúnak vége volt, fogtam egy vizes szivacs, leszedtem a cimkék. Akkor a zsidó zeneszerzők látszódtak megint, a Csipesz kutyával.

(Egy kecses alakú konyhai szerkezet egy vágóasztalka széléhez rögzítve)

Ez a konyha úgy néz ki pont, mint amelyet egy feleség használt 1890-ben, Berlin. Ez a kis szerkezet való a cseresznye magozására.

(Egy pillanatig szemügyre veszi a pici szobát, amely most az asztalon elébe kerül, mint egy babaház szalonja)

Mikor családok meghaltak, maradtak velem ez a bútor. Mikor a második világháborúban a zsidókat deportálták, maradtak velem. Mikor a kommunisták embereket a házaikból kiégették, maradtak velem.

Mikor a fal leomlott, és öreg villa épületeket lebontottak, hogy csináljanak nemzeti építészetet, maradtak velem.

(Szünet, majd:)

Olyan vagyok mint egy cselédlány ebben a házban, muszáj takarítani, és takarítani, mert a por csak vastagszik! És a por úgy néz ki most is pont mint ahogy 1890-ben kinézett! És azt muszáj eltüntetni!

Tizenhárom évig dolgoztam a saját kezemmel, hogy felújítsam ez az öreg ház. Minden cserép a tetőn ismerem. Minden szál deszka a padlón, akár egy régi szerető. 1993 augusztus lakik a múzeum gyűjteménye ebben a házban 33 éve.

(Feltart egy kis gyűjtő dobozkát)

Most pedig csinálhatnak *eine Spende*. Egy kis hozzájárulás. Van egy pénzes ládikánk. Mindenki, amennyit gondol.

(Meghajol, majd Doug-gá változik)

Feltenni a kérdést

DOUG:

Feladó: Doug Wright
New York City

Kedves Charlotte von Mahlsdorf,
Nemrégiben, berlini utam során, volt szerencsém meglátogatni az Ön múzeumát. Gyerekkori barátom, John Marks és jómagam lenyűgözve álltunk az Ön bámulatos szobabelső-gyűjteménye, és megdöbbenően változatos Edison fonográfjai előtt.

Be kell vallanom azonban azt is, hogy az Ön létezését, a pusztá tény, hogy Ön ma is élő szemtanúja a saját élettörténetének legalább ennyire döbbenetesnek találtam. Meleg férfiként az Amerikai Egyesült Államok legvállalásosabb régiójában nőttem fel, de most kezdem csak kapiskálni, milyen lett volna az életem a Harmadik Birodalom idején. Először a Nácik, aztán a Kommunisták? És Ön még él? Számomra az Ön létezése teljességgel lehetetlennek tűnik. Ezek után veszem magamnak a bátorságot, hogy a következő merész kéréssel hozakodjam elő: Rendkívül boldoggá tenne, ha hozzájárulását adná ahhoz, hogy folytassam életének tanulmányozását, azzal a céllal, hogy színdarabot írjak Önről! Az Ön támogatásával ösztöndíjakat pályázhatnék meg, visszarepülhetnék Berlinbe és máris kezdeném a munkát. Ami az ösztöndíjakat illeti, bocsássa meg a nyíltságomat, de az Ön története valóságos aranybánya.

Ha kérésemet el is utasítja, akkor is tudnia kell, hogy az a délelőtt, amit az Ön társaságában tölthettem, életem egyik legnagyobb élménye. Köszönöm, hogy időt szentelt rám, és izgatottan várom válaszát!

Üdvözlettel: Doug Wright

(Charlotte leteszi a levelet, néhány pillanatnyi szünet, mérlegeli a kérést.)

CHARLOTTE:

Kedves Wright Úr,

Igen. Talán az van lehetséges, hogy darabot csináljon. Esetleg látogathat Berlinbe Karácsony után.

Üdvözlettel: Charlotte von Mahlsdorf

(Doug örömmámorban a győzelem jeleként feltartja hüvelykujját: kezdődhet a munka! Körbe-körbe jár a színpadon, miközben a diktafonjába beszél.)

DOUG:

Mikrofonpróba. Egy, kettő. Egyes, kettes, hármas, négyes. Teszt, teszt.

Első kazetta. 1993 Január 20. Útban vagyok Mahlsdorfba, a Gründerzeit Múzeumba, hogy elkészítsem az első hivatalos interjúmat Charlotte von Mahlsdorffal. Velem tart John Marks is.

(Leül. Az egyik oldalon feltehetőleg John Marks, a másikon Charlotte.)

„Tante Luise”, ezt fordítsd le!

DOUG:

John, ha kérhetlek, megkérdeznéd Charlotte-tól, hogy mi volt a keresztnéve? Az igazi, törvényes neve?

JOHN: *(Texaszi kiejtése nyilvánvaló)*

Was war Ihr Geburtsname?

CHARLOTTE: *Mein Geburtsname war Lothar. Lothar Berfelde.*

JOHN: Úgy hívták, hogy Lothar.....

DOUG: Igen, igen. Ennyit én is értettem. És most megkérdeznéd tőle, hogy mikor jött rá, hogy pontosan mikortól gondolta, hogy Charlotte az igazi neve?

JOHN: *(Kiejtése most még kínosabb) Und wann wussten Sie, dass Ihr Name Charlotte hätte sein sollen?*

(Charlotte úgy dönt, hogy véget vet ennek a nyelvi tortúrának)

CHARLOTTE: Mondhatom angolul is, ugye?

(John és Doug egymásra néznek. Charlotte átveszi a szót)

CHARLOTTE: *Meine Tante Luise dolgozott Kelet-Poroszországban egy birtokon és tenyésztett lovakat. Egy nagy tanya. És 15 éves kora óta hordott soha női ruha. Soha.*

Csak csizma. És lovaglónadrág. Egy gazdatiszt ruhái, nem pedig egy finom hölgyé.

(Charlotte hosszan, sokatmondóan néz, hangsúlyozva a gondolatot. Aztán folytatja.)

Amikor én 1943 Augusztus érkeztem Kelet-Poroszországba, találtam meg a szekrényében a ruha. A női ruha. És...

(Majdnem erotikus intenzitással suttogja)

...én....felvettem... a ruha.

(Charlotte egy képzeletbeli tükör elé lép. Belebámul, mintha saját magát nézegetné, mintha életében először alaposan megvizsgálná önmagát. Örömmel tölti el, amit a tükörben lát. Megpördül, miközben megemeli szoknyáját, mint egy egzotikus legyezőt.

Hirtelen megdermed, arcán rémület, a tükörben megpillant valakit aki mögötte figyel.)

Akkor a nagynéném jött a szobába be, és én csak álltam, ő pedig nézte kettőnket a tükörben, és ezt mondta:

(Charlotte átalakul Tante Luise-vé, mély karcos alt hang)

TANTE LUISE: *Weist du, mit uns beiden hat die Natur sich einen Scherz erlaubt. Du hättest ein Mädchen werden müssen und ich ein Mann!*

(Megismétli a mondatot -ékesszólóan- magyarul.)

Látod, hogy a természet milyen tréfát játszott velünk? Neked lánynak kellett volna születned, nekem pedig férfinak!

(Tante Luise visszaalakul Charlotte-á)

CHARLOTTE: És volt ott, a polcon, egy könyv. És *meine* Tante vette le ez a könyv és adta kezembe. A borítója volt kék. Kinyitottam. A *Titelbild*-- „a címdal” -- „*Die Transvestiten*” írta Magnus Hirschfeld *Und ich spürte eine Gänsehaut...über meinem Rücken kriechen*. Éreztem, hogy a hátam csupa....libaszőr. És *meine* Tante Luise mondta: „olvasd!”

(Charlotte olvasni kezd)

Minden egyes személyben a női és a férfi szubsztancia törékeny egyensúlyban áll egymással. Mint ahogy két egyforma levelet sem találunk ugynarról a fáról, tudományosan lehetetlen két személyt találni, akikben a női és férfi jellegzetességek minőségben és számban megegyezőek.

(Átadja a könyvet Doug-nak)

CHARLOTTE: *(Doug-nak)* Olvasd!

(Most Doug olvas a könyvből)

DOUG: *Ezért minden szexuális átmenetet képező egyéneknek létezésére--azokra a személyekre, akik nem illenek bele a „férfi” és „nő” hagyományos csoportosításába--úgy kell tekintenünk, mint normális... teljesen természetes... jelenségre?*

(Charlotte-ra néz elbizonytalanodva. Charlotte bólint, majd így szól):

CHARLOTTE: Igen. És *meine* Tante mondta:

TANTE LUISE: Ez a könyv nem csak egy könyv. Ez a könyv lesz a te Bibliád.

CHARLOTTE: *(Doug-hoz könnyedén)* *Möchten Sie ein paar Spritzekuchen?*

(Doug félrefordul, láthatatlan diktafonja készenlétben, néhány privát megjegyzést tesz)

Árulkodás

DOUG: Charlotte kiszaladt a konyhába, hogy hozzon nekünk egy kis *Kaffee und Kuchen*. Van nálam fényképezőgép, de nem merem megkérni, hogy pózoljon nekem...attól félek, azt gondolja majd, hogy csak kukkolni jöttem. Ezért most szeretnék gyorsan egy vizuális benyomást így, szóban rögzíteni.

Körülbelül 170 centi magas, 75 kiló. 65 éves. Egyáltalán nem úgy néz ki mint egy transzvesztita. Nincs rajta festék. Erre rákérdeztem, azt mondta, „nincs rá szüksége”. Mélyreható, okos tekintete van és ravasz, picit ferde mosolya. Saját haját visel, ami fehér, hófehér, és a vágása olyan...azt hiszem ezt hívják apródfrizurának. Fekete parasztruhát hord, gyöngysor a nyakán, a lábán nehéz, fekete cipő. Ortopéd cipő. Nincs melle, szinte semmi, csak egy pici kis púp, épp csak annyi, hogy mintegy erősítse a benyomást.

A keze viszont nagy és durva. Mint egy favágóé. Egy munkásé. Mindenképpen férfikéz.

(Doug felemeli a saját kezét, mintha Charlotte keze volna. Eközben átváltozik Charlotte-tá.)

Charlotte feltesz egy másik Edison Amberol felvételt a fonográfra, s a szoba megtelik nosztalgiával.)

Fiú vagy lány?

CHARLOTTE: A legveszélyesebbek voltak számomra a világháború legutolsó napjai, mert fegyver fogni, vagy egyenruha hordani hajlandó nem voltam. Viszont a hajam volt hosszú és szőke, és viseltem anyám kabátja és egy kislány cipője. Szóval én voltam -- németül ezt úgy mondjuk: „*Freiwild*”. Ahogyan a zsidók is, mi voltunk szabad préda. Berlint lerombolták. Mentem körbe, a házak voltak mind eltörve, az utcák tele rommal. Igen. Mikor egy utcába belefordultam, jöttek orosz repülő, a szőnyegbombázók, és jöttek olyan közel, hogy láttam a pilótát, a sisakkal, meg a védőszemüveggel. És ez volt nagyon veszélyes, mert akárhol álltam, becsapódtak a szőnyegbombák a földbe. Mindenfelé szálltak a repeszek. Nem volt menekülés.

És ott állt, a sarkon, egy óvóhely. Oda én bementem. Ott ültem legalább egy fél óra. Hallottam a robbanásokat, éreztem, az öreg ház remegett. Aztán nyílt az ajtó ki hirtelen és négy SS tiszt jött. Gyalogsági rendőrség. *Die Kettenhunde*.

Fiúkat, felnőtt és öreg férfiakat kerestek, akik bujkáltak fegyverek nélkül. Akkor kirángattak a rendőrséghez. És ott kellett állnom kívül, a fallal szemben. Az SS férfiak álltak tőlem négy, öt méterrel messzebb.

(Charlotte SS katonává válik és lejátsza a jelenetet eredeti tempójában)

SS KATONA: *(kategorikus)* A dezertőröket agyonlőni.

CHARLOTTE: Le akartak engem lőni. Lefele néztem, nem akartam látni, ahogy lőnek. Gondoltam, elég ha csak érzek a lövés. De mikor a földre lenéztem, láttam egy parancsnok csizmája.

(Tekintete felfelé siklik, mintha a parancsnokot mérné végig, szemében zavar és rémület)

És ő nézett rám.

SS PARANCSNOK: Te fiú vagy, vagy lány?

CHARLOTTE: Akkor gondoltam azt, hogy nem mindegy, fiú vagyok, vagy lány? A halott az van egy halott.

(Charlotte kisgyerekké változik és válaszol)

FIATAL LOTHAR: Fiú vagyok.

SS PARANCSNOK: Aztán hány éves?

FIATAL LOTHAR: Tizenhat.

CHARLOTTE: Akkor megfordult arccal a kivégzőosztagnak.

SS PARANCSNOK: *(kissé önbecsmérlően)* Ott még nem tartunk, hogy iskolás korú gyerekeket ölünk le.

CHARLOTTE: Hát így menekültem én meg.

(Charlotte felemeli a tűt a viasztekercsről, és Doug-gá változik)

Hallgatás

DOUG:

Drága Charlotte,

A csomagban küldök két antik fonográf hengert. A kedvenced: John Philip Sousa. *El Capitan* és *Semper Fidelis*. Mindkettő kék Amberol, úgyhogy biztos le tudod őket játszani az Edison Standard fonográfodon.

Én eközben a beszélgetéseinket hallgatom kazettáról, amikor csak tehetem. Vezetés közben. Munka közben. Emellett elkezdtem Magnus Hirschfeld könyvét olvasni és a német történelem II. Vilmosmal kezdődő szakaszát tanulmányozni. Mégis, valójában csak rajtad jár az eszem, az életeden.

(Érzéssel)

Olyan történelmet tanítasz nekem, amelyről sejtelmem sem volt, hogy létezik, s most mégis azt érzem, az enyém. Köszönöm.

(szünet)

Hetedik kazetta. 1993. Január 26.

CHARLOTTE: *Heute habe ich einen Spitznamen für dich.*

DOUG: Egy becenév? Nekem?

CHARLOTTE: „Thomas Alva Edison”

(Charlotte szinte észrevehetetlenül mosolyog, majd leül)

Neked is van beszélő gépezeted, ugye? Csak az övé készült ónlemezből, és van benne pici tű, a tied....a tied pedig...

(Doug magnója fölé hajol, hogy elolvassa, mi van rá írva.)

„Sony Microcassette Recorder with voice activation and automatic playback” Hmm..

DOUG: *(Vigyorogva)* Charlotte gyermekkorára, folytatás az előző szalagról.

(Charlotte beszélni kezd.)

Szülőháza

CHARLOTTE: Mikor kisbaba voltam, aztán pedig kisgyerek....

DOUG: Bocsánat! Ne haragudj, hogy félbeszakítalak, de hadd hallgassam meg, hogy veszi-e. Nem vagyok biztos benne, lehet, hogy az elem....

CHARLOTTE: Hmm. Persze.

(Doug vacakol a diktafonnal)

DIKTAFON: *(Charlotte hangja)* „Mikor kisbaba voltam, aztán pedig kisgyerek...”

DOUG: Minden rendben. Folytasd csak.

CHARLOTTE: Apám volt náci.

(Doug meglepődik)

És brutális. Megszállott militarista. A házasság évei voltak anyám számára kínosak. Az anyám akart *sich scheiden lassen*. Elválni. A nagynéném azt mondta nekem egy nap:

TANTE LUISE: Ha az apád még egyszer megveri anyádat, abba anyád belehalhat.

CHARLOTTE: Szerencse volt, hogy 1943-ban, Berlinben a bombázások miatt a gyermekes anyák evakuálását elrendelték. Anyám fogta a gyerekek és vitte Kelet-Poroszországba, a nagynéném házába. Ekkor lettünk jó barátok. Mert a nagynéném volt lesbikus, és én is voltam ugyanaz.

Egy napon, törölgettem éppen a bútor, és néztem az ablakon ki, havazott, és láttam, férfi jön zsákkal meg kalappal, és én szörnyen megijedtem, mert, hogy ő az apám volt, felismertem.

A nagynéném és apám vitatkoztak nagyon, erővel.

Nagynéném azt mondta:

TANTE LUISE: A feleséged komolyan el akar válni tőled.

CHARLOTTE: Apám vett hirtelen egy revolver elő, és fogta rá a nagynénémre. Azt mondta:

HERR BERFELDE: Még egy szó és lövök!

CHARLOTTE: A nagynéném vette erre az ő revolvere az íróasztalról elő és azt mondta:

TANTE LUISE: Mire hármat számolok, csukd be magad után az ajtót. Különben én lövök!

CHARLOTTE: S nagynéném mondta:

TANTE LUISE: ...három!

CHARLOTTE: *Und die Kugel durchschlug das Holz und blieb in der gegenüberliegenden Tür stecken..A golyó keresztülszaladt a fa és megállt a szembenlévő ajtóban fúródva. Az apám ment vissza Berlin! Akkor megkérdeztem a nagynéném és ő azt mondta:*

TANTE LUISE: Naná! Kár, hogy mellétrafáltam!

CHARLOTTE: Aztán kapott anyám egy levelet 1945. Január 26, amelyben az volt írva, hogy a kormány a házunkat elvette, hogy azoknak a Berlinieknek, akiknek a lakását a bombázások lerombolták, adja oda. Akkor szálltam vonatra Berlinbe, mert a bútorokat pakolni el kellett. Csinálni hely a menekülteknek.

(Charlotte leül az asztalra, amelyen a miniatűr antik bútorok vannak, most úgy tűnik, mintha a gyerekkori ház jelenne meg kicsinyített méreteiben. A következő jelenet, mintha ott játszódna előtte az asztalon, egy babaházban)

Szóval mentem haza, és az apám élt ott, természetesen. Egyik este, a második, vagy a harmadik nap...Nem, az volt egy hét, az volt 1945 Február első hete. És egyik este azt mondta nekem az apám:

HERR BERFELDE: Itt az ideje, hogy válaszolj a kérdésre: velem vagy vagy az anyáddal? Mellettem állsz, vagy őmellette?

CHARLOTTE: Én akkor voltam 15 éves. És én azt mondtam az apámnak : nem szégyenled magad, amit csináltál anyával? Akkor azt mondta nekem az én apám:

HERR BERFELDE: Lelőlek, mint egy kutyát, aztán elmegyek Kelet-Poroszországba és az anyádat is lelövöm, meg a nővéredet, meg a bátyádat is.

CHARLOTTE: Akkor nekem jutottak eszembe a nagynéném szavai. És én tudtam, hogy apám erre tényleg képes lenne. Bezárt kulccsal a hálósobába. Mivel háború volt, hallottam a szövetségesek bombázása éjszaka. Az ágy alatt megláttam egy nagy fa eszközt, amivel a torta kavarják *wie sagt man...*egy sodrófa. Igen! Azt gondoltam, ezt én fegyvernek használhatom.

Akartam az ajtón kiszökni, de az volt zárva szorosan. De már akkor is tartottam magamnál mindig...kulcsokat. Tehát kinyitottam az ajtó nagyon óvatosan és bementem a szomszéd szobába.

Az volt sötét, csak a hold világított egy picit. Megláttam apámat. Ott hevert a kanapén a nappaliban, és a puskája volt mellette a széknek támasztva. Láttam szék. Láttam puska. És abban a pillanatban ütött az óra - Westminster óránk volt - láttam apám keze nyúl a fegyver. És ebben a pillanatban elkezdtem ütni.

(Charlotte hirtelen meglepően erőszakosan mondja:)

Eins! Zwei! Drei! Vier! Fünf!

(Szünet. Kilép az egészből egy pillanatra, hangja furcsán hideg, távolságtartó)

Hmm. *Igen.*

Másnap jött a Bűnügyi Rendőrség. És kérdezték, hogy mi a kiváltó ok volt. Én megmondtam nekik. Akkor letartóztattak, vittek elé a fiatalokúak bírósága. Küldtek fiatalokúak börtöne, Tegel-be. Négy év elzárás. Mikor vittek a börtönbe, volt ott anyám. Néztük egymás szemébe és tudtuk, hogy a szörnyetegtől megszabadultunk.

(Charlotte hirtelen felpattan az asztaltól és Doug lesz belőle, aki lázasan levelet ír.)

Németül

DOUG: John!

Teljesen be vagyok csavarodva. Ölni: „*töten, tötete, hat getötet.*”

Jézusom, ebben a nyelvben nincsen semmi logika.

Még most is a *Die Transvestiten* könyvet bogarászom. Sóhaj. Bizonyos mondatokban alig találok meg, hogy melyik az ige. S a szókincs, amit tanulok, hát...

az...olyan.....*specifikus*. Tegnap a németórán sikerült teljesen hülyét csinálnom magamból. A tanár arra kért hogy kezdjünk el egy hétköznapi csevegést. Ledermedtem, egy szó nem jutott eszembe. Aztán kiböktem néhány új szót, amit előző éjszaka fordítás közben szótáraztam ki: „*Hi, ich bin Doug, und ich trage schwarze Spitzenunterwäsche.*”
„Hi, a nevem Doug, és fekete csipkebugyit hordok!”

Az egész osztály rábámult. Kivéve egy hapsit, akit Morrisnak hívnak, és aki felajánlotta, hogy elvisz bevásárolni. Lehet, hogy valami más olvasnivaló után kellene nézнем?

Ölel: Doug

(Doug ismét egy kazettát készít elő Charlotte-val való interjújához.)

A levegőn át

DOUG: Kilencedik kazetta. 1993 Március 5.

(Doug gyakorol néhány veszélytelen német kifejezést)

„Guten Abend, Charlotte. Und wie geht es Dir heute?
Wie geht es Ihnen heute?”

(Megjelenik Charlotte ajtaja előtt. Anyanyelvén üdvözli Charlotte-tot)

Guten Abend, Charlotte.

CHARLOTTE: Guten Abend.

DOUG: *Ich habe Deutsch gelernt, um Dein phantastisches Leben besser zu verstehen.*

CHARLOTTE: Pardon?

DOUG: *Jetzt sollen wir Deutsch sprechen, ja?*

CHARLOTTE: Tanulsz németül?

DOUG: *Ein bisschen, ja. Ich habe mit Berlitz studiert.*

CHARLOTTE: Te beszélsz német. Én, angol. Én hordom a te ruha, te hordod az én ruha!

DOUG: *Als das Ende des Kriegs kam, waren Sie noch im Gefängnis?*

CHARLOTTE: A fiatalokúak börtöne Tegelben? *Nein.* Egy csoda folytán megmenekültem, igen? Éppen a börtönbüntetésemet töltöttem egy priccsen ülve és a hajamat fésülgetve egy elefántcsont fésűvel, amit kaptam a *meine* Tante. Amikor hallottam egy ór a folyosón kiáltott:

BÖRTÖNŐR: Az oroszok! Itt repülnek a fejünk felett!

CHARLOTTE: És volt ez így! Nemsokára hulltak a bombák! A falak ledőltek, mint a homokvárak idején a dagálynak. Akkor az ór megint kiáltott: „Futás!” Hát én felkaptam az én pokróc, meg az én ébresztőóra és futottam. Futottam, egyre futottam. Keresztül a vaskapu. Túl az öreg zsinagóga romja. És megláttam az utcán a hatalmas orosz tankok. A tankok mögött jöttek pedig lovak és festett szekerek. A szövetségesek jöttek Berlinbe. Aztán jött egy hintó a tisztekkel! Díszes. Igen, igen. Az oroszok jöttek, és osztottak kenyeret az embereknek.

És jött a tavasz! Madarak csicseregtek a fákban!

És ez volt egy szörnyű háború.

Eine Spende

(Telefon csörög, rövid, európai csöngetés. Újra csöng. És megint.)

ÜZENETRÖGZITŐ: (John hangja) „Sie haben die Wohnung von John Marks erreicht.
Bitte, hinterlassen Sie eine Nachricht nach dem Pfeifton.”

DOUG: Ott vagy? Halló! Nincs ott senki?

(hosszú sípszó)

DOUG:..... Jézusom, ved már fel. Vedd fel, vedd fel!

(John felveszi.)

JOHN: *(mákonyos hangon)* Na!

DOUG: John?

JOHN: Doug?

DOUG: Idefigyelj, elfogyott a pályázati pénzem ezért törölnöm kellett a májusi utat. De nincs minden veszve: elhatároztam, hogy eladom a kocsimat.

JOHN: Hé! Van neked fogalmad az időzónákról?! Itt még kurvára hajnal van!

DOUG: 86-os Honda Civic, úgy saccolom, kábé 3000 dollárt kaphatok érte. Ebből legalább egy hónapig ellehetek Európában, sőt, talán még.....

JOHN: Hé, hé, állj! *Eladod a kocsidat?* Te meg vagy huzatva?

DOUG: *(elkeseredett dühvel)* John! *(szenvédélyesen)* Hát nem érted? Ő nem egy múzeumot vezet, ő maga egy múzeum! A legritkább műtárgya nem az állóóra, vagy a Biedermeier tálaló, hanem ő maga. *(lassan, hangsúlyosan)* Tehát kérdezem, ha Júniusban jövök megint, alhatok nálad a padlón?

(Szünet, aztán Doug a diktafonjába beszél diadalmasan.)

Tizenötödik kazetta. 1993. Június 20.

(Cahrlotte talányos mosollyal int Doug-nak, hogy kövesse.)

CHARLOTTE: Vigyázz! Óvatosan a lépcsőn! Ma jösz utánam a saját felelősségedre. Megmutatom neked *das Geheimnis*, a titok, *von meinem Gründerzeit Museum*.

(Doug engedelmeskedik)

DOUG: *(a diktafonba)* Charlotte eltűnik egy lépcsősor alján; gondolom, követnem kell. Jézus, ez meredek. Most a ház pincéjében vagyunk, azt hiszem. Sötét van. Charlotte meggyújt egy gázlámpát.

(Doug csodálkozva néz körül a teremben.)

Atyaisten, ez hatalmas! Régimódi, durván faragott asztalok, kovácsoltvas lábakon. Hajlított nád-támlájú székek. Egy óriási bárpult tölgyfából kifaragva, poharakkal, italokkal felszerelve, és egy porcelán, nem is tudom mi ez, talán egy régi sörcsap lehet?

Mulack-Ritze

CHARLOTTE: Isten hozott a Mulack-Ritze! Egy öreg taverna a régi időkből.

DOUG: A falakon öreg, málló vakolat. Feliratok mindenfelé. Egy sárguló papíron vékony kézírással azt írták rá:

CHARLOTTE: „A prostitúció szigorúan tilos!” A rendőrség szerint legalábbis.

DOUG: Egy plakáton vastag nyomtatott betűkkel az áll:

CHARLOTTE: „*Tanzen ist Verboten.*” Táncolni tilos. De volt nekünk ez az öreg fonográf, *mit einem Blumentrichter*, szóval hátul táncoltunk, *ja?*

Sok évvel ezelőtt, volt ez az öreg bár Berlin raktárnegyedében, a Mulackstrasse 15. II. Vilmos császár ideje óta volt ez a melegék és leszbikusok étterme. A tulajdonosok akartak Homosexuelleket, mert ők nem rugtak be, nem verekedtek össze, és mindig volt pénzüik, hogy fizessék a számla.

És ennél az asztalnál *haben* Bertold Brecht, Marlene Dietrich, a szexológus Magnus Hirschfeld *und* a színésznő, Henny Porten *alle gesessen, ja?* Ez az asztal, van már több, mint 100 éves. Ha lehetne, fognék egy gramofontű és vezetném végig a fa felülete. Hogy halljam a hangokat. Mindaz, ami itt elhangzott.

És Minna Mahlich! Ő volt pultoslány, *ja?* És 1963-ban jött elhózzám és azt mondta:

MINNA MAHLICH: *Die Kommunisten*, be akarnak zárni minket. *Unsere Geschichte ist dekadent, ja?* A történelmünk dekadens. Csak egy napunk van. Aztán jönnek a buldózerek.

CHARLOTTE: Én azt gondoltam, hogy ez nem jó.

Tehát megvettem ez a bútor. Fizettem érte egy kis pénz és megvettem ide, a múzeumba. Minden, minden pohár van eredeti, *ja?* Mindet hoztam magammal ide, hogy biztonságban legyenek, és dugtam őket *in meinem Keller*. Másnap mentek az oroszok, és a régi bár a Mulackstrasse, lerombolták.

Aztán volt a fal. És nekünk itt Kelet-Berlinben a meleg életnek volt annyi. A bárak bezárva. Apróhirdetések az újságban, törölve. Nem tudtunk találkozni, csak a villamosmegállók meg a nyilvános vécék. Nem volt szabad léteznünk. *Persona non grata*.

Ezért gondoltam azt, hogy a homosexuell férfiaknak és nőknek közösséget ebben a házban adok. Igen. Ez volt mindenki múzeuma, de én gondoltam azt, akkor a Homosexuelleknek miért nem? Szóval itt találkoztunk a *die Mulack-Ritze* Vasárnap délutánokon. És volt, hogy Minna Mahlich végighúzta az ujja a bárpulton mindenki szeme látta, és ha az fekete a portól lett, akkor felkiáltott:

MINNA MAHLICH: Charlotte, te disznó! Nem takarítottál!

CHARLOTTE: És én mondtam akkor azt a látogatóimnak, hogy „Ez van egy történelmi pillanat! Ő Minna Mahlich, a Mulack-Ritze utolsó tulajdonosa.” És az emberek nevettek és tapsoltak.

Aztán volt a báron túl a padlás. Ha egy fiú vagy lány talált magának egy férfi, és akartak egymással elmenni, akkor mentek fel. Két fiú, két lány, egy fiú egy lány, volt az mindegy. Ebbe a szobába mentek fel. Egy dívány, egy karosszék, egy hosszú fotel, egy ágy. Paravánnal volt minden egyes hely elválasztva. És mindegyik bútordarab volt egyfolyamatában használva. Egy pár mindegyik szabad ülésen!

És bárki, akit a szadomazochizmus érdekelt, akár voltak ketten, négyen, vagy hatan, foglalhatták az egész szobát néhány órára el. Korbácsok, meg minden hátul verésre való.

Aztán jött a Stasi, a kommunista titkos rendőrség, akik voltak a légfélelmetesebb kormányképek az egész világon. Benéztek az ablakon és mondták: „Mi ez?” Szóval mit tudtam csinálni? Befestettem az ablak fekete.

(Doug a diktafonba beszél tisztelettudóan lehalkított hangon)

DOUG: Charlotte elmondja, hogy mikor a falat lebontották, az övé volt az egyetlen épségben megmaradt Weimar korabeli mulató egész Kelet-Németországban, rejtve Mahlsdorfi házában a pincéjében. Ezt a mulatót majdnem harminc évig működtette, miközben a Stasi folyamatos megfigyelés alatt tartotta a házat.

(Hirtelen ünnepélyes zene tör ki. A KULTÚRÁLIS MINISZTER közelít a pódiumhoz hogy elmondja beszédét.)

Köztársasági Becsületrend

KULTÚRÁLIS MINISZTER: A *Bundesrepublik Deutschland* kulturális minisztériuma nevében nagy örömmel szolgál a megtisztelő feladat, hogy az Ön bámulatos erőfeszítéseinek elismeréseképpen, amelyet kulturális értékmegőrzés területén, a német ipari formatervezés bizonyos időszakának kitartó kulturális örökségvédelem terén nyújtott, a ...

(Charlotte közbevág, hogy a miniszter biztos jól mondja)

CHARLOTTE: *Die Gründerzeit.*

KULTÚRÁLIS MINISZTER: *(Charlotte-től elbűvölten) Die Gründerzeit* idejéből származó Mulack-Ritze megmentéséért engedje meg, hogy felajánljam Önnek a *Bundesrepublik Deutschland* nemesi rendjének tagságát, és átnyújtsam önnek a Becsületrendet, egy szalagon függő keresztet.

(A zene hangosodik, viharos taps követi, füttyökkel, elragadtatott bekiabálásokkal tarkítva. Charlotte pukedlizik. A zaj elhalkul.)

CHARLOTTE: Az a nap amikor én ezt a kitüntetés megkaptam, volt az számomra a munkám elismerése. És én gondoltam azt, hogy... *wie soll ich sagen...* gondoltam, hogy ez jó, mert az emberek látják, hogy egy Transvestit tud dolgozni. Egy Transvestit megkap egy ilyen kitüntetés! Ha más emberek, a heterosexuelle emberek, nézik a televízió, és olvassák az újság, gondolják azt: „Nahát! Ez a férfi, vagy nő tud dolgozni, ja?”

JOHN: Ó, Doug, bárcsak itt lehettél volna! A német állami televízió közvetítette a díjátadást. Próbáld meg elképzelni! Egy öregedő férfi szoknyában, gyöngyosorral a

nyakán. Senki nem nevetett. Senki nem szólt be. És a szertartás végén maga a Kultúrális miniszter lehajolt és kezet csókolt neki.

Berlin hátulról

DOUG: *(Charlotte-hoz)* Charlotte, milyen élmény volt, mikor először jártál Nyugaton, a fal leomlása után?

(Hirtelen hangos zene, vacak német diszkó, a dal címe „Super Paradise”.

Charlotte lesímitja szoknyája ráncait, és előhúzza az asztalról egy kicsi túristakönyvet, a Berlin von Hinten-t. Néhány határozott lépés keresztül a színpadon, ezzel átlépte a határt Nyugat-Berlinbe.

Elérkezik egy bizonyos címre, és megcsodálja az elképzelt épület homlokzatát. Belenéz az útikönyvbe, és hangosan olvas.)

CHARLOTTE: „Cafe Anal. Melegek és lesbikusok, baloldali punkok, és múzli-bolondok látogatják. Vasárnap esténként „egyed fizet- kettőt kap” sörfolyam. További rendezvények: meleg diavetítés Dél-Amerikáról, karaoke, és travishow bingó!”

(Charlotte felhúzza az egyik szemöldökét, aztán tovább megy, alig észrevehetően táncol a lüktető ritmusra.)

„Buddy`s Bar. A fekete bőr méltóságteljes hangulatát fokozza a forró zene és a felcsigázó pornóvideó. Fiatalabb fiúk rendszerint könnyen rávehetők, hogy megszabaduljanak néhány ruhadarabjuktól.”

(Charlotte behajtja a lap sarkát a könyvben; ezt a helyet érdemes lesz megjegyezni.

Végső állomás szélvész gyorsaságú túráján.)

„Prinz Eisenherz Buchladen. Ebben a meleg könyvesboltban megtalálható minden, amit homokosok, cuncimókusok, rózsaszín tündérek, szodomiták, Szaffóisták, buzeránsok, nyalókák, szopókák, sült gesztenyék, langyosok, plüssbicák, köcsögök, Piroskák, Hófehérkék, és társaik valaha leírtak.”

(Charlotte megtorpan.)

Charlotte: *(magának motyogja):* Mit jelent ez a szó...?

(A zene elhallgat. Doug kérdez, tagoltan):

DOUG: Charlotte, én azt hallottam, hogy a hetvenes években a Stasi felkeresett és felajánlotta, hogy különleges bánásmódban részesít, ha megadod azoknak az

embereknek a nevét és címét, akik a múzeumodat gyakran látogatták. Azt is hallottam, hogy még egy kocsit is ígértek neked. Igaz ez?

Én, Lothar Berfelde

(Charlotte arckifejezése megváltozik, nagyon óvatosan beszél.)

CHARLOTTE: Igen. És egy nap jöttek el hozzám, és kettőjük közül az egyik azt mondta:

STASI HIVATALNOK: Üljön le! Vegyen elő papírt és tollat, írja, amit diktálok...

CHARLOTTE: *(gyanakvóan)* És én azt gondoltam: Ez meg micsoda?

DOUG: *(bizonyossággal)* Tehát visszautasítottad?

CHARLOTTE: *(sértetten)* De hát ő azt mondta, hogy írjam le pontosan amit diktál!

DOUG: *(nyugtalanul)* És mi volt az a szöveg, amit le kellett írnod?

(Charlotte felvesz egy darab papírt az asztalról, szaggatottan olvas)

CHARLOTTE: „Én, alulírott Lothar Berfelde kijelentem, hogy a mai naptól önszántamból és szabad akaratomból együttműködöm az Állambiztonsági Hivatallal. Minden olyan információt jelenteni fogok, amelyről feltételezhető, hogy az államellenes cselekménnyel áll összefüggésben.”

(Megáll, küszködik hogy folytassa, majd...)

„Park fedőnéven fogok dolgozni. Esküvel fogadom, hogy tevékenységemet szigorú titoktartás mellett végzem, arról senkinek nem beszélek, még a családomnak és a legközelebbi barátaimnak sem.”

(Újabb szünet. Egy pillanatra anyjára gondol, a testvéreire. Majd határozottan Dougnak címezve befejezi az esküt.)

„Tudomásul veszem, hogy ha a fenti titoktartási fogadalmat megszegem, az a Német Demokratikus Köztársaság büntetőtörvénykönyvének megfelelően szigorú eljárást von maga után.”

DOUG: *(reménykedve a lehetetlenben)* És alá kellett írnod?

CHARLOTTE: *(halkan, visszavonhatatlanul)* Aláírtam.

(A szoba megtelik feszültséggel)

És mondtam azt magamnak: „Akkor is csinálom az, amit akarok.” *Ich mache doch was ich will.*

DOUG: Ezzel elmentek.

CHARLOTTE: *Ja, ja.*

(Újabb szünet. Charlotte titokzatossá válik)

Meine Tante Luise mondta mindig: „Légy olyan okos, mint a kígyó; benne van a Bibliában.” Azt mondta: „Sose feledd, hogy benne élsz az oroszán barlangjában. Néha együtt kell vonítanod a farkasokkal.”

(Charlotte székéből John bontakozik ki)

Visszafojtott lélegzet

JOHN: Doug. Idefigyelj! *(pillanatnyi szünet)* A német sajtó rátette a kezét Charlotte Stasi aktáira. Kapaszkodj meg: be volt szervezve. Négy évig, a hetvenes évek közepén. Az irat szerint „önként”. Sőt „lelkesen”. És a múzeuma? Ott cseréltek gazdát a titkos üzenetek és a Stasi szempontjából fontos dokumentumok. Charlotte illegális antikereskedelemről jelentett. Az akta szerint valakit miatta tartóztattak le. Egy másik műgyűjtőt. Egy barátját.

Az újságok tele vannak vele. Kivágtam neked néhány cikket, megtalálod őket a borítékban.

(Doug átlapozza őket, minden egyes cím hihetlenebbnek tűnik az előzőnél.)

DOUG: „Charlotte von Mahlsdorf. Szexuálisan törvényen kívüli, mellesleg szovjet kém?” *(pici szünet)* „Mata Hari férfi volt: Berlin legismertebb transzvesztitájának igaz története” *(ismét szünet)* „Charlotte elvtárs: Lehet, hogy a szoknyán kívül más álarcot is visel?” *(megint szünet)* John? Visszamegyek Berlinbe, amilyen hamar csak lehet.

(A fonográfról ismét a varázslatos német valcer hallatszik. Charlotte táncol: rövid, nyugodt magányos álmodozás.)

Tölcsepek

CHARLOTTE: Mikor egészen kicsi voltam, akart senki már akkor se fonográfot. Mindenki azt mondta nekem: „kiment az már régen a divatból!” Mindenki akart rádió. De mit akartam én egy rádióval? Hitler vartyogását hallgassam? Köszönöm, inkább nem. Ez az oka annak, hogy mind a mai napig se rádióm, se televízióm nincsen.

Számomra a gramfonok, polifonok, és pianolák, igazán meg kell mondanom, ezek a masinák adtak nekem annyi öröm gyerekkoromban. Ha ezek nem lettek volna, akkor hogy mindent túléltem volna, az nem biztos. Bizonyos dolgok apámmal voltak olyan ijesztő. Mindaz, amin anyámmal mentünk keresztül.

De a zene csak áradt a tölcsepből, és minden lett tőle jobb. Sokkal jobb.

(És a zene elragadja Charlotte-tot gondolatai távoli zugába.)

Második felvonás

(A sötétben egy régi Pianola vidám hangja hallatszik. A zenének börtönajtó csapódása vet hirtelen véget.

A fény felmegy. Alfred Kirschner látjuk, aki a földön fekszik börtöncellájában, a rácsok árnyéka csíkokat vet alakján. Elesettnek tűnik, mint egy hátára pottyant bogár.

Börtönpizsamája úgy lóg Alfred vékony csontjain, mint árbócon a vitorla. Szemüvege vastag, sokdioptriás, eltorzítja szemének alakját. Foltozott gyapjúsapkát visel. Humora kesernyés. Lassan felül, majd szavait Charlotte-hoz intézve a közönséghez beszél.)

Levél a börtönből

ALFRED:

1972. Április 17.

Kedves Charlotte!

Éppen az ebédemet fogyasztottam, pompás zöldségtokány krumplicipőrével...

(Kiüvölt a börtönfolyosóra egy láthatatlan szakácsnak)

Valóságos csemege!

(Visszafordul Charlotte felé, folytatja.)

...amikor levele megérkezett. A mai nap a hétnek az a napja, amit levelezéseim bonyolítására tartok fent, és már éppen azon gondolkodtam, hogy ha ma sem kapok egy levelet sem, akkor teljességgel felhagyok a levélírással. És így halok majd meg, a világtól visszavonultan, elfeledve. Szóval levele éppen a legjobbkor érkezett, arra a gondolatra ösztökélt: „Ne add fel! Nem feledkeztek meg rólad! Sosem volt túl sok barátod, de hát aztán? Mindig tudtál egy kis örömet nyújtani az embereknek, s ez épp elég. Milyen kedves érzések ezek, Charlotte! Csakis az Ön kedvéért, sosem adom föl, hanem igenis élni fogok, és türelmesen várom szabadulásom óráját.

Éjszakánként pokrócot szoktam a derekam köré tekereni. Persze így is bántanak a fejfájások és a szédülési rohamok, de nem hinném, hogy ezek a börtönkörülmények rovására írhatók. Azt hiszem, ez már inkább csak az öregség. A látásom annyira megromlott, hogy alig tudok olvasni. Orvostól orvosig kóborolok. Ezek csak megbizsergetik az embert egy kis elektromos árammal, lefirkantják egy papírra és „voilà” már kész is az elektrokardiogram. Az itteni fogorvos egy igazi zsarnok. Azt

tervezi, hogy még egy fogamat kihúzza. Charlotte, mire ezt a levelet megkapja, lehet hogy már egy se marad. Alfred óne fogak, nem egy szép látvány.

(Alfred befordítja ajkait a fogaira, hogy fogatlannak látszon, és grimaszol, illusztrálva, amit mond.)

Kérem adja át családjának meleg üdvözetemet! Mondja meg nekik, én még most is ugyanaz a jó öreg Alfred vagyok....

(Kiüvölt a sötétbe egy börtönőrnek)

...és nem fognak megtörni!

(Ismét vissza Charlotte-hoz)

Mikor kiszabadulok, pontosan tudom, mit fogok tenni. Eljátszom a kedvenc öreg valceremet a zongorán. Valószínűleg Strauss. Aztán felteszem a „Frühlingskinder”-t a Polifónra, és azt is lejátszom.

Szimfónikusan és polifónikusan búcsúzik:

A maga Alfredja.

(Alfred leveszi szemüvegét és átalakul Doug-gá. Doug bámul a szemüvegre, töpreng)

Kitörölve

DOUG:

Charlotte,

Attól tartok, hogy a Stasi akta, számomra legalábbis, gyötrelmes olvasmány.

(Doug a szemüveget fejjel lefelé egy közeli tálalószekrényre teszi. Beszéd közben leveszi Alfred svájci sapkáját. Alatta Charlotte fekete fejkendője látszik.)

Többször is szerepel benne egy személy, szintén műgyűjtő, a szöveg hol a *Kunsthändler* megnevezést használja, hol azt, hogy *Sammler*. De mindenütt, ahol az igazi neve megjelenik fekete tintával olvashatatlanná tették. Megfordítottam a lapokat a másik oldalukra, feltarottam őket a fény felé, hiába, nem tudtam kiolvasni a nevet.

(Doug kigombolja Alfred ingét, alatta Charlotte fekete blúza és gyöngysora bújik elő. Leveszi Alfred nadrágját, alatta a fekete rakott szoknya jelenik meg.)

„Mai napon Park ügynök Fekete Csíkkal teázott. Park születésnap üdvözlőlapot kapott Fekete Csíktól. 14 óra 30 perckor Park telefonon hívta Fekete Csíkot.”

(Doug mostanra már Charlotte teljes jelmezében áll. Beteszi Alfred ruháit a tálalószekrénybe.)

Gondolom Fekete Csík nagyon fontos volt neked, különben miért került volna ilyen gyakran említésre az aktában.
Kérlek, világosíts fel, ha tudsz!

(Charlotte óvatosan felfelé fordítja Alfred szemüvegét. Most úgy tűnik, mintha a tálaló egyik polcáról Alfréd bámulna Charlotte-ra. Charlotte szeretettel nézi őt egy darabig.)

Mitológia

CHARLOTTE: Még mindig van meg nekem az anyakönyvi kivonata. Alfred Kirschner, született 1911 Szeptember egy.

Azért lettünk barátok, mert az eső esett. Sétáltam Berlin utcáin és megláttam egy antik bolt. Nem volt pénzem, hogy régi dolgokat vásároljak, csak nem akartam elázni az eső. Ahogy sétáltam a bolton végig, a sarkon körbenéztem, és megláttam Alfred. Nézegetett egy Polifón.

(Alfredhez fordul, mindkét szerepet játszva)

Magának is van ilyen masinája?

ALFRED: Természetesen. Műgyűjtő vagyok. Gyerekkorom óta.

CHARLOTTE: Én is vagyok műgyűjtő gyerekkorom óta!

ALFRED: Nálam, otthon....csak két-három sarokra innét...tizenötezer lemezem van, körülbelül.

CHARLOTTE: *(flörtölve)* Maga nyert! Nekem csak van tizenkétezer.

ALFRED: És hol lakik?

CHARLOTTE: *(finoman ringatva a szoknyáját)* Mahlsdorf. A sertéshízlalóval szemben. A papírgyár mellett.

(Charlotte a nézők felé fordul)

Azzal Alfred vett néhány zenedoboz.

ALFRED: Szörnyű ez az idő. Mit szólna egy kávéhoz nálam a Mulackstrasse-én?

Mahlsdorf messze van ebben a viharban.

CHARLOTTE: *(boldog döbbenettel)* A Mulackstrasse? Ott lakik?

ALFRED: Miért? Mi van vele?

CHARLOTTE: Emlékszik arra az öreg mulató, a Mulack-Ritze? Na az van most az én múzeumomban!

ALFRED: *(finoman csábítva)* Hallotam már Magáról és a múzeumáról. De most hogy szemtől szemben állok magával...

CHARLOTTE: Szóval felmentünk a lakására. Csinált nekem egy *Kaffee mit Schlag und Kuchen*. És játszottunk egy hatalmas Polifón. És nem telt el sok idő, mikor azt mondta:

ALFRED: Nézzen be a hálószobámba!

CHARLOTTE: És én benéztem. És mindenütt voltak lemezek. Telis-tele voltak a polcok. Caruso lemezek. Kabaréénekesek, tánczenék, jazz, opera. Polifónok, gramofónok, sok

fonográf, wurlitzer, szimfónion, Pianolák, Spieldosen, orkesztrion, Ekofón, gőzorgonák, Victrolák, Edison sztenderd, Amberolák, papír tekercesek, tekerőlant, organett. És órák is. Fali óra, kandallóóra, állóóra, Lenzkirch és Gustav Becker féle ingaóra, kakukkos óra, ébresztő óra, kronométerek, zsebórák. És egy mellpáncél a középkorból. Természetesen mindenki tudta, hogy Alfred homosexuell volt. Később meglátogattam a házában is. Néha volt, hogy homosexuell férfiak álltak az ajtaja előtt, mint a prostituáltak.

(Pökhendi fiatalember ácsingózik Alfred tornácán és egy sodort cigarettát szív.)

FIATAL HOMOSZEXUÁLIS FÉRFI: Most nem lehet zavarni Alfredot. Egy férfi van nála. Vagy kettő. Várjon, amíg készen lesz. Amíg befejezi a nemi életét.

CHARLOTTE: Nem! Én jöttem csak azért hogy gramofon lemezeket cseréljünk.

FIATAL HOMOSZEXUÁLIS FÉRFI: Ja, hogy maga egy transzvesztita!

CHARLOTTE: És hogy vihorásztak, amíg Alfred az ajtót ki nem nyitotta és be nem engedett a házába.

(Charlotte belép egy fókuszált fénykörbe, a narrátor szerepét játssza most a következő mesében.)

Egy szép napon vett Alfred egy óra egy helyi műtárgykereskedőtől. Hazafelé tartott a Mulackstrasse, amikor vette észre, hogy egy automobil követi. És ebben az automobil ült két katona az Amerikai bázisról. Az egyik katona letekerte a kocsni ablakát:

(Az amerikai katonának erős közép-nyugat-amerikai akcentusa van)

AMERIKAI KATONA: Hé, eladó az az óra?

ALFRED: Ez biztos nem; mert ez óra az enyém.

AMERIKAI KATONA : Anyu azt mondta, haza ne menjek óra nélkül. Egy olyan Fekete-erdő féle óra kéne. Öcsém, ez tök jól nézne ki otthon.

ALFRED: Van még több órám is, amit hajlandó vagyok eladni.

AMERIKAI KATONA: Komoly?

CHARLOTTE: És a katonák bevonultak a Mulackstrasse, Alfred lakásába, ahol ő kilenc-tíz ingaóra eladásra kínált.

ALFRED: *(A katonához)* Válasszatok.

AMERIKAI KATONA: Klassz. Viszek kettőt.

CHARLOTTE: Abban az időben--a hetvenes években-- gondolták az emberek azt, hogy a cifra álló órák csak ódivatú kacatok vannak. Giccs. Berlinben lehetett szerezni egy állóóra mondjuk ötven márka. Nagyon olcsó!

AMERIKAI KATONA: Az annyát! Matheson őrmester kétszer ennyit fizetett érte a Ku`Damm-on.

(Charlotte egy „spéttel” lereagálja a katonát, kissé rosszalva az ő értelmezését. A katona bocsánatkérően meghunyászkodik. Charlotte folytatja történetét.)

CHARLOTTE: Szóval, nem sokkal ezután érkezett Alfred hozzám egy üzleti ajánlattal.

ALFRED: *(A ravasz üzletember)* Az emberek mindig órákat adnak neked ajándékba. Legtöbbször nem is kellenek neked. Ezek a huszadik század elején készült darabok, a te múzeumodhoz túl modernek...

CHARLOTTE: Alfred...mire akarsz kilyukadni?...

ALFRED: Van egy barátom, Edward. Neki van kocsija, elmehetünk Pankow-ba, a Weissensee melletti erdőhöz az órákkal együtt.

CHARLOTTE: *(Akaratlanul is kíváncsian)* És?

ALFRED: És eladunk egy rakásnyit, ott a kocsi hátuljából.

CHARLOTTE: Na persze jöttek az amerikai katonák és néztek meg Edward kocsinak hátulja.

AMERIKAI KATONA: Az annyát! Nagyon tuti órák!

ALFRED: Megveheted mindet. Szuvenír! Aztán hazaküldöd őket. Lássuk csak mennyi is van itt? Kilenc, tíz, tizenegy....

AMERIKAI KATONA: A fene enne meg, nem férnek be a kocsiba! *(nagyyszerű gondolata támad)*

Jövő héten kisbusszal jövünk!

CHARLOTTE: Igy találkoztunk velük a jövő héten is.

AMERIKAI KATONA: Hé! Megint itt vagyunk. *(halkan a társának)* Látod, én mondtam...az egyik fickó női ruhát hord.

CHARLOTTE: Beraktak a buszba egy, kettő, három, négy óra. Aztán indultak vissza Nyugat-Berlinbe a határon át.

VÁMTISZT: *Halten Sie, bitte.*

AMERIKAI KATONA: Minket nem állíthat meg...jóember, mi amerikaiak vagyunk!

VÁMTISZT: *Wir müssen dieses Autobus inspizieren.*

AMERIKAI KATONA: *(a vámtiszthez)* Gond egy szál se. *(katonatársához)* Hé, Dave, tetű vámosok. Aszondják átakarják vizsgálni a buszt....Meg vagy huzatva? Mond, meg nekik, hogy nem! Én nem mondom meg nekik! Hé....na,húzzatok kifelé a buszból! Minek ez a felhajtás? Ezek csak szaros kakukkos órák, a kurva életbe!

(Charlotte ismét átveszi a mesélő szerepét)

CHARLOTTE: És tartották a katonákat fogva hat-hét óráig. A határőrök leírták a busz rendszáma. És a Stasi kezdett listát gyűjteni az összes eladásunkról. Következő alkalommal, mikor a busz a találkozóra jött, követték egy kocsival. Néhány hónappal később hallott Alfred kopogtatás az ajtaján.

STASI ÜGYNÖK: Alapos okunk van feltételezni, hogy Ön illegális kereskedelmet folytat külhoni katonai személyzettel. Erősen reméljük, hogy hibásan ítéltük meg Önt, s hogy gyanúnk tévedésnek bizonyul majd.

CHARLOTTE: Alfred jött el hozzám. Én természetesen feltételeztem azt, hogy jobb útra tér.

ALFRED:*(javíthatatlan, mint mindig)* Lottchen, van egy ötletem. A kocsi helyett árulhatnánk az órákat a pincédben is!

CHARLOTTE: Dehát Alfred...

ALFRED: Egész Kelet-Berlinben nincs ennél biztonságosabb hely.

CHARLOTTE: Tehát Alfred hozta az összes óráját hozzám át, és itt pakoltuk szét őket. Pontosan itt, ezen a pincefolyosón állt öt, hat, hét óra. Úgy álltak a sötétben, mint az őrszemek, *ja?*

(A színpad elsötétül, csak egy picit fény világítja meg Charlotte-tot. Egy hatalmas óra tiktakkolását halljuk.)

És aztán egy éjszaka:

ALFRED: Lottchen! Nyisd ki az ajtót! Nagy bajban vagyunk!

CHARLOTTE: Mi az?

ALFRED: Követtek minket. A Stasi eljött a lakásomra. Átkutatták az íróasztalomat, megtalálták a nyugati valutát. Holnap ide jönnek hozzád!

CHARLOTTE: Mit csináljak most, hm? Majd bezárom az ajtó.

ALFRED: Mentsd magad, Lotchen. Kend rám az egészset!

CHARLOTTE: Nevetséges!

ALFRED: Mond azt nekik, hogy az én óráim.

CHARLOTTE: Erre nem lennék képes soha!

ALFRED: Minek menjünk mindketten börtönbe?

CHARLOTTE: De én nem mondok ilyet, erre vagyok képtelen!

ALFRED: Be fognak törni a házba. Megtalálják a pincét is, a bárt. El fogják venni tőled a Polifónokat, a Pianoláidat...elviszik majd a tálalószekrényedet és a *Vertiko-dat...*

CHARLOTTE: *Quatsch! Du bist zu dramatisch!*

ALFRED: Halgass meg! Aukción el fogják kótyavetyélni az egész gyűjteményedet, csak azért hogy a kövér pénztárcájukat hízlalják.

CHARLOTTE: *Das ist nicht möglich. Das können sie nicht tun.*

ALFRED: A múzeumod tönkremegy. Vége!

(Egy óra éjféλιi ütéseinek fülsiketítő zaja. Charlotte a Stasi vádló kutatófényének keretében áll.)

CHARLOTTE: Szóval csináltam ezt, mikor a Stasi megérkezett.

(Leül. A fény felülről vetül rá, mint egy vallatásnál. Hangja megbicsaklik, szeme könnyel telik meg.)

„Ezek az órák nem az enyémekek. Én csak tároltam őket. A műgyűjtő, akit keresnek....a feketekereskedő...neve... Alfred Kirschner.”

(A fény halványul, Charlotte visszatér a történethez)

És letartóztatták.

(Börtönajtó durva csapódása hallatszik. Ismét a börtönrácsok árnyékát látjuk. Alfred újabb levelet fogalmaz.)

ALFRED:

Drága Charlotte!

Egy hete vagyok börtönben. Mikor a Stasi felfedezte, hogy homoszexuális vagyok, megijedtek, hogy szellemi fogyatékosnak nyilvánítanak majd, és így megúszhatom a tárgyalást. De Doktor Kreinholz....hogya az isten verje az idők végezetéig... intézetében kijelentette, hogy teljesen normális vagyok. Így a kutyák elé vetettek.

Tudod, mikor valaki börtönbe vonul, először levetkőztetik meztelenre és alaposan átvizsgálják. Talán mondanom sem kell, sikerült nekik egy kis meglepetést okoznom.

CHARLOTTE: *(A levelet olvasva) Mein Gott!*

(Akaratlanul is felvidul, és apró vigyorral osztja meg a részleteket a nézőkkel)

Farokgyűrűt találtak Alfred péniszre és heréi körül. Nem tudták levenni nemi szervének hatalmas mérete miatt. Ezért küldték a börtönkórházba, hátha ott tudják leszedni, de ez nekik sem sikerült. Végül jött egy fém *specialist*, becsúsztatott egy fémlemez közé a gyűrű és Alfred nemi szerve, majd lefűrészelte a gyűrűt.

ALFRED: Milyen szomorú ez az elválás--mondtam a doktornak. Már több mint tíz éve viseltem ezt a kedves kis acélkarikát!

CHARLOTTE: Meglátogattam Alfred Kirschner a börtönben. Viseltem piros kabát és trapéz alakú szoknya, és a hajam volt elég hosszú.

(Charlotte feláll, hogy belépjen a látogatásra kijelölt területre, de egy börtönőr útját állja.)

BÖRTÖNŐR: Ki maga és kihez jött látogatóba?

CHARLOTTE: Alfred Kirschner-hez jövök és természetesen vagyok a felesége.

(A börtönőr beengedi Charlotte-tot, aki leül Alfred elé. Rámosolyog kedvesen, kezét a kettejüket elválasztó üvegre nyomja, bizakodva, hogy némi reményt tud sugározni Alfrednek.)

Alfred elkeseredetten hátradől székében.)

ALFRED: A cella rohadt hideg....a reumám. A térdem recseg-ropog mint az üvegszilánk.

CHARLOTTE: Hoztam neked meleg ruha.

ALFRED: Hallottál Edwardról? Vagy Minna Mahlich-ról?

CHARLOTTE: Félnék. A bűnrészességtől. Nem akarják, hogy a Stasi az ő életüket is kutassa.

(Charlotte visszatér hozzánk, hogy befejezze a történetet.)

Eredetileg akartam Alfred összes levele elégetni. Mindig féltem attól, hogy ha a Stasi a házamat átkutatja és őket megtalálja akkor kérdezi: „Miért őrzi egy bűnözővel folytatott levelezését?” Látják, az első levél van összegyűrve. De aztán szedtem a papírkosárból ki. Mert éreztem, hogy egy nap az igazságot mondhatom meg. És ma elérkezett az idő.

Itt van...egy étteremben írta a saját kezével *eine Speisekarte*.... egy étlap hátoldala.

ALFRED: (*Mintha szerelmes levél lenne*) Ez végrendeletem és utolsó akaratom. Halálom esetén a teljes óra-, lemez-, henger -gyűjteményemet és minden más tulajdonomat Lothar Berfeldé-re, azaz Charlotte von Mahlsdorf-ra hagyom. Szeretettel: Alfred Kirschner.

CHARLOTTE: Mialatt ő a börtönben volt, betört a Stasi az otthonába, és minden tulajdona elkobozta. Csakúgy, mint a Nácik a zsidóktól a deportálás alatt, mindenét elvették.

(*Charlotte lassan körbefordul, mintha éppen most pillantaná meg a kifosztott lakást.*)

Hagyták csak az ágát ott. Az volt szörnyű. Mikor a börtönből kiszabadult, elmentem a templomba Weissensee-ben, és találtam helyet Alfrednak a szeretetotthonukban.

(*Ismét próbál optimistának tűnni.*)

Egy nap Alfred lesz majd újra saját lakásod.

ALFRED: (*keserű megvetéssel*) Nem. Soha többet. Nem akarok többé soha semmit gyűjteni.

CHARLOTTE: Egy éjjel csöngött a telefon. Az volt *eine Krankenschwester*. Egy ápolónő a vonalban.

ÁPOLÓNŐ: Azonnal ide kell jönnie! Alfred meghalt ma éjszaka.

CHARLOTTE: Igaz, hagyott rám mindent. Minden ebben a kicsi dossziében. Egy régi számla az elektromos vállalatától, amit kifizetni nem tudott. Egy kép Alfredról és egy Electrola gramofonról. Ah, igen! Egy régi bélyeg Kelet-Poroszországból.

(*Felemeli Alfred szemüvegét a tálalószekrényről, és utoljára szemügyre veszi.*)

Alfred volt intelligensebb, mint én.

(*Kinyit egy fiókot és óvatosan belehelyezi a szemüveget, majd finoman becsukja. Temetés.*)

Mégis, ez minden, ami belőle maradt --papírfecnik, igen?

Aktenvermerk

(*John öles léptekkel előrejön, elfoglalva a színpadot Charlotte-tól.*)

JOHN: Ez egy meseszép történet, Doug. Az egyetlen szépséghibája az, hogy köszönőviszonyban sincs az aktában levő tényekkel. Az éjszakai látogató? Alfred hősi felajánlkozása, hogy bukjon ő Charlotte helyett? Könyörög neki, hogy mószerolja be?

Ez úgy hangzik, mint egy Armistead Mopin hidegháborús thriller. Még ha ez így is történt, Charlotte akkor már rég nyakig volt a Stasiban, addigra már legalább egy éve. Gondolod Alfred tudta ezt? Akkor ezt hallgasd meg:

(Egy Stasi ügynök jelenik meg egy fénykörben. Charlotte-ról dicsekszik feljebbvalójának.)

STASI ÜGYNÖK: Megkértük Park fedőnevű hírszerzőnket, hogy gyűjtsön bizonyítékokat Alfred Kirschner nevű gyanúsítottól. Park megnyugtató bennünket, hogy élvezi Kirschner úr feltétlen bizalmát, így könnyedén információt szedhet ki belőle, anélkül, hogy felébresztené gyanakvását.

Az elmúlt öt hónapban, Park pontosan visszaidézte nekünk Kirschner úrral folytatott beszélgetéseit. Jelentette nekünk Kirschner úr amerikai katonákkal történő illegális tranzakcióit. Megerősítette, hogy Kirschner úr rendszeresen fogadott el nyugati valutát tiltott áruk ellenértékeként. Park emellett Kirschner öt cinkostársa nevét is átadta nekünk.

1971 Augusztusának első hetében vámtisztviselők sikeresen letartóztatták Alfred Kirschnert. Park kollégánk számára természetesen teljes védeltséget biztosítottunk. Talán előléptetésre is rászolgált.

(Az ügynök eltűnik. Doug tiltakozva John-hoz fordul.)

DOUG: John! A Stasi aktákban nem nézhetünk a tények után. Ezeknek az ügynököknek kvótákat kellett teljesíteniük, megfelelniük a feljebbvalóiknak. A jelentéseket folyamatosan manipulálták! Egyik bejegyzés ellentmond a másiknak.

(Ugyanaz a Stasi ügynök visszatér. Ezúttal sűrű bocsánatkérésekkel próbálja menteni magát feljebbvalója előtt)

STASI ÜGYNÖK: Sajnálatos módon, Park fedőnevű hírszerzőnk aligha alkalmas titkos műveletek végrehajtására. Figyelmét antik bútorok nagyon könnyen elterelik. Szándékosan bizarr öltözködési szokásaival magára hívja a figyelmet. Írása olyan lassú, olyan kacskaringósan cirkalmas és körülményes, hogy teljesen értelmetlen írásbeli jelentéseket kérni tőle. Mi vagyunk kénytelenek diktálás alapján beszámolóit írásba foglalni. 48 hónapos szolgálata után, tonnányi papírmunka elvégzése és a Gründerzeit Múzeumban tett számos látogatásaink ellenére semmi hasznos információval nem segítette munkánkat. Mindezek után úgy határoztunk, hogy felfüggesztjük a vele való együttműködést.

Kegyes felejtés

DOUG: Visszamentem Mahlsdorfba az aktával a kezemben.

(Doug bátorságot gyűjt, hogy kérdőre vonja Charlotte-tot.)

Charlotte, tudom, hogy ez egy bonyolult ügy. Azt is tudom, hogy amerikai vagyok, innen több ezer kilométer távolságra élek...igazából a hidegháborúról is csak akkor tudtam meg, hogy mi az, amikor már véget ért....tehát nincs jogom ítélkezni. De Alfred Kirschner....a letartóztatása.....

(Charlotte finoman kiegyenesíti gyöngysorát.)

CHARLOTTE: Hmm. Igen. Persze.

(Alfred öreg zenedobozának hangja sejlik föl.)

Itt van egy régi kardigán, amit én Alfrednak csináltam, amikor börtönben volt. És a gombok--rézgombok--egy kabátról valók, amely a nagy-nagybácsimé volt, mikor még maga a császár alatt szolgált.

DOUG: De én nem ezt....az volt a kérdésem, hogy...

CHARLOTTE: Ezek a kezek raktak téglát és habarcsot, faragtak diót, de Alfred kedvéért megtanultak kötni.

DOUG: De Charlotte, én....

CHARLOTTE: *(pici szünet után)* Szép, igen?

(Úgy tűnik Charlotte belemerült saját privát, hermetikusan elzárt világába, amely menedéket nyújt a valóság tényeivel szemben.)

Hirtelen a tévéhíradó bevezető zenéje hallatszik. Egy négyzet alakú fénykör--mint a tévé képernyője--jelenik meg, és a NÉMET TUDÓSÍTÓ lép bele. Leellenőrzi a fülében elhelyezett parányi monitort, majd beleveti magát az esti iradóba.)

A kereszt

NÉMET TUDÓSÍTÓ: Vajon nem kellene-e felszólítani Charlotte von Mahlsdorfot a Becsületrendről való lemondásra? Ez a kérdés jár a németek fejében most amikor Charlotte Stasival való együttműködésének híre továbbra is lefoglalja a címlapok hasábjait. Markus Kaufmann konzervatív politikus:

(Markus Kaufmann előrehajol egy képzeletbeli mikrofon felé.)

MARKUS KAUFMANN: Botrány. Micsoda szégyen! Ha bárkinek szenvednie kellett az ő jóvoltából...ha emberi életek kioltása köthető nevéhez....akkor természetesen meg kell őt fosztani a kitüntetésétől. Ez egy társadalmi megbecsülés, nem pedig szégyenbélyeg.

NÉMET TUDÓSÍTÓ: Ulrike Liptsch, a Humboldt egyetem hallgatója:

(Ulrike hosszú szőke hajának tincseivel játszik, majd hátralöki a válla mögé. Noha ma a politikatudományok lelkes hallgatója, egy nap még topmodell válik belőle.)

ULRIKE LIPTSCH: A barátaim és én úgy érezzük hogy ez ostobaság. Hogy elvegyék a kitüntetését. Nem is volna szabad Charlotte aktáiba belenézni, inkább el kellene égetni őket. Annak idején minden harmadik ember jelentett. Az ujjal mutogatás teljesen értelmetlen, ez nem egyesíti a németeket, hanem éppen szétválasztja őket.

NÉMET TUDÓSÍTÓ: Josef Rüdiger, egykori politikai fogoly:

(Josef megkeseredett ember. Mélyről áradó haragja elmondhatatlan szenvedéséből táplálkozik.)

JOSEF RÜDRIGER: Két évet ültem a Stasi börtönében Bautzen-ben. Kificamították a vállamat, katétert dugtak a húgycsővembe és alkohollal töltötték fel a hólyagomat. És mégsem ejtettem ki senki másnak a nevét csak a sajátomét. *(pici szünet)* Az elnyomó rendszerrel való együttműködést ebben az országban mindig bűncselekménynek kellene tekinteni. Talán nem ezt tanította nekünk a huszadik század?

NÉMET TUDÓSÍTÓ: Az elnöki hivatal tájékoztatása szerint eddig még csak egy alkalommal vonták vissza a tekintélyes kitüntetését, amikor egy korábban megjutalmazott személy bevallotta, hogy valaha SS tisztként szolgált.

A három M

(Charlotte szembefordul vádlóival és nyomatékkal mondja):

CHARLOTTE: *(Markus Kaufmann-hoz) Museum. (Ulrike Liptsch-hez) Möbel. (Josef Rüdiger-hez) Männer.*

(A közönség felé fordul, ismét csupa mosoly, fordítja a szavakat.)

Múzeum. Bútor. Férfiak.

(Majd visszafordul a kritikusok láthatatlan kórusához és átszellemülten, vehemensen mondja):

Ez volt a sorrend egész életemben.

(Charlotte ismét bevonja a közönséget, mint egy bizalmas jó barátot és még egy történetet elmond a sok közül.)

Egy nap volt megbeszélve, hogy egy órákészítővel találkozom Köpenickben. Útközben megláttam egy férfit. Azt mondta: „*Fräulein, nicht so stolz!*” „Csak ne olyan büszkén, kisasszony!” Megmosolyogtam. És bőr-rövidnadrág volt rajtam, és ő azt mondta: „Szép hátsófele van. Szép segg érdemel korbácsot.”

És én azt gondoltam, Igen. És arra kért, hogy a villamos megállóba, a nyilvános vécébe menjek be. De néhány üzletnyire tőlem volt ott... várt rám... *eine alte Standuhr*...egy állóóra...tölgyfából készült, múlt századi tökéletes mechanikával. És egy órakészítőtől elkészni az van *unhöflich*. Nagyon udvariatlan.

(Végre visszafordul becsmértőihez, ismét érzelmesen beszél)

Nekem nem volt más válsztás!

(Dübörgő Euro-pop zene, majd a szenzációhajhász, népszerű talk-show házigazda, ZIGGY FLUSS veszi át a színpadot.)

Hírnév

ZIGGY FLUSS: Jó estét, Deutschland, isten hozta önöket a Ziggy Fluss show-ban. Ziggy Fluss, az én vagyok. A mai este különleges vendégei között...a pici *Grossmutter* a nagy-nagy titokkal...Németország legellentmondásosabb transzvesztitája....Berlin saját nagyanyója, Charlotte von Mahlsdorf!

(Taps. Belép Charlotte és mint riadt őzike, megdermed a reflektorfényben. Bizonytalanul elindul a kijelölt ülőhelye felé, Ziggy Fluss mellé.)

Jó estét, Charlotte!

CHARLOTTE: *Guten Abend.*

ZIGGY FLUSS: Megszokhatta már a tévéstúdiók vakító reflektorfényeit, ugye Charlotte? Hiszen benne van a hírekben, megjárta már az összes tévéműsort.

CHARLOTTE: Igen.

ZIGGY FLUSS: De még mindig nincs tévékészüléke otthon, így van?

CHARLOTTE: *Nein.* Ha magamat látni akarom, belenézek a tükörbe, *ja?*

ZIGGY FLUSS: *Wunderschön, wunderschön. Eine gute Antwort!*

(Nevetés és taps)

Mondja, igazak a pletykák? Tényleg úgy döntött, hogy Svédországba költözik?

CHARLOTTE: Mikor én a könyvemmel Svédországban turnéztam, *meine Selbstbiographie*, az ottani emberek, ők voltak hozzám nagyon kedvesek.

ZIGGY FLUSS: Na és mi lesz a bútoraival, he? Az a sok cuki Gründerzeit darab! Netalán új múzeumot nyit Skandináviában?

CHARLOTTE: Igen, persze. Amikor egy régi barátom hallotta, hogy elköltözöm, azt mondta nekem: „Egy öreg fát nem lehet átültetni!” Én azt válaszoltam neki: „Én nem vagyok fa. Én vagyok virág. És én hordom magammal mindig a virágcserepemet.”

(A stúdióközönség odavan, Charlotte ellenállhatatlanul bájos)

ZIGGY FLUSS: Na de Berlin csinált sztárt magából! Hogyan hagyhatja faképnél ezt a várost?

CHARLOTTE: Attól tartok, van itt túl sok az erőszak.

ZIGGY FLUSS: És nem csak a televízió képernyőjén, igazam van?

CHARLOTTE: Nem sokkal azután, hogy én a *Bundesverdienstkreuz* megkaptam, tartottunk kertiparti a múzeumomban. Majdnem *achthundert* ember, *ja?* Donna Summer-t játszottunk a hifin, és mindenki táncolt és énekelt a lampionok alatt. És akkor hallottam, hogy valaki egy ablakot a pincében betört. Egy kővel. A barna pestis van itt megint. *Kristallnacht* újból.

ZIGGY FLUSS: Persze, olvastam erről. A *Die Morgenpost* első oldalán. A múzeuma vandalizmus áldozata lett, így van?

CHARLOTTE: A neo-nácik tudták, hogy homosexuell vagyok. Átmásztak a falon, voltak harmincan, jelzőpuskákkal és gázpisztolyokkal. A melegek voltak gyávák, mind beszaladtak, de a leszbikusok maradtak ott harcra készen. És a barátnőm, Sylvia, aki lent volt a pincében, próbálta az ajtó becsukni, gázpisztollyal belelőttek a szemébe. A retinahártya sérült meg. Egy fiatal lány a Frankfurt an der Oder-ből meghalt majdnem. Vasrúddal betörték a koponyáját.

(Ziggy Fluss nyel egyet. Könnyed csevegőshowja hirtelen belefordult a mélyvízbe.)

ZIGGY FLUSS: Szent Isten!

(Charlotte-ot elragadta a történet, felemelkedik a székből és újraéli a támadást.)

CHARLOTTE: És jöttem fel a pincéből kezemben egy öreg balta, és találkoztam egy skinhead-del a lépcsőn össze. Horogkereszt volt a karjára tetoválva, igen?

ELSŐ NEO-NÁCI: Hitler téged elfelejtett bedobni a kemencébe Sachsenhausen-ben!

CHARLOTTE: És én lecsaptam a balta, és belevágtam a lépcsőkorlát oszlopába, és hasítottam ketté, mint egy csemetefa, *ja?* És akkor volt a hátam mögött egy másik *laut* hang.

MÁSODIK NEO-NÁCI: Be kellene fojtani téged az Ostsee-be!

CHARLOTTE: És volt ott a másik *mit einem Schlagholz*, egy bottal. És én azt mondtam neki: „Téged már láttalak! Mikor voltam tizenhat éves!”

Akkor jött *die Polizei*. És a fiatal emberek szétszaladtak. Mint *die Asche* a tűz után. Senkit nem tartóztattak le. Senki jutott börtönbe.

(Szünet. Charlotte visszaül a helyére.)

Még a betegesen felpörgetett Ziggy is egy pillanatra a történet nyers erejének hatása alá kerül.)

ZIGGY FLUSS: *(levegő után kapkodva)* Hú! *Autsch! Die Brutalität. Solche Brutalität.*

CHARLOTTE: Az öreg Viktrolámat bezúrták. Törött üvegek a földön. Mindenütt elektromos vezetékek.

ZIGGY FLUSS: Ezek a mai fiatalok! Szörnyű, nem? Kiábrándultak, mindenkivel szembeszállnak. Túl sokat ígértek nekik, különösen odaát, Keleten. Újraegyesítés! Most úgy érzik, becsapták őket.

CHARLOTTE: Ez nem mentség.

ZIGGY FLUSS: *(csalódottan)* Nem, nem lehet folyton mentetegetőzni, ugye?

CHARLOTTE: *Nein. Niemals.*

Török asszonyok válnak Solingenben földönfutóvá, mert a házaikat felgyújtják. Jugoszláv menekülteket vernek az utcán meg. Az Antisemitismus visszatért. A Homophobie úgyszintén. Minden nap vannak újabb fenyegetések.

ZIGGY FLUSS: Csak folytassa Charlotte, még a végén én is elköltözöm! Ibiza, vagy Mykonos, ugye?

(Gyors kirobbanó nevetés a stúdióban, amit Ziggy egy pillantással elnémít. Most egy kemény kérdést kell feltennie.)

Na most, Charlotte...tudja, hogy Ziggy-nek, muszáj kérdeznie. Berlinből való elutazása történetesen egybeesik az Ön Stasi múltjával kapcsolatos és széles körben nyilvánosságot kapott híresztelésekkel. Ellenfelei közül nem egy úgy véli, hogy Ön inkább a menekülést választja, semmint hogy szembesüljön azzal a lehetőséggel, hogy ezek az új értesülések itthoni hírnevét megtépázhatják.

CHARLOTTE: Hmm. Igen. Persze.

(Charlotte kedvesen mosolyog, és megfontolt, óvatos hangnemben válaszol.)

Mahlsdorfban, a múzeumomnak volt huszonhárom szobája. Porla-Brunn-ban lesz csak nyolc. De ez jó egy korombeli nőnek, igen? Kevesebb bútor kell törölgetni.

(Charlotte kutatóan néz a közönségre, keresi a megszokott meleg mosolyokat, az együttérzést, amelyet története mindig kiváltottak. Nehéz megmondani...vajon sikerült-e ismét megnyerni magának hallgatóit? Vagy dermedt csend fogadja?)

Csendesen, együttérzően, majdhogynem bocsánatkérően Ziggy Charlotte térdére teszi a kezét.)

ZIGGY FLUSS: *Fantastisch, Charlotte, wirklich Fantastisch.* Visszajön még hozzánk néha látogatóba, ugye?

CHARLOTTE: *Danke schön.*

ZIGGY FLUSS: Most egy pici szünet, utána újra találkozunk. Addig az amerikai énekes szenzáció szórakoztatja Önöket. Hölgyeim és uraim, a színpadon: David Hasselhoff!

Szerkesztői levél: Fantazmagória

(Miközben Charlotte nyílegyenesen közeledik várakozó limuzinja felé, riporterek szállják meg.)

BRIGITTE KLENSCH: (*Charlotte után szaladva*) Elnézést! Mahlsdorf asszony! Brigitte Klensch újságíró Berlinből. Ön azt állítja, hogy meggyilkolta édesapját. Nem érdeklődött senki apja halotti bizonyítványa után? Esetleg a tárgyalásról készült bírósági iratok után?

CHARLOTTE: Bocsánat, kérem. *Mein Auto*. Vár a sofőr.

BRIGITTE KLENSCH: A mai napig semmit nem találtam, ami bizonyítaná állításait.

CHARLOTTE: (*mellébeszélve*) A háborúban minden irat elveszett, igen? Szétrepültek a levegőben, mint az égett levélpernye...

KARL HENNING: Charlotte! Karl Henning Münchenből. Igaz, hogy a Stasi azért alkalmazta Önt, hogy bútorok értékét becsülje fel?

CHARLOTTE: Úgy emlékszem 1945-re, mintha tegnap lett volna, de ha azt kérdezi: „Mit evett reggelire?” Arról fogalmam sincs.

KARL HENNING: A rendelkezésünkre álló iratok szerint, Ön lakásbútorok értékét becsülte fel, amit disszidensek otthonából, politikai foglyoktól, és egyéb üldözöttektől koboztak el.

CHARLOTTE: Maga jött a Nyugatról, igen? Kopogtatott a Stasi valaha az ajtaján? Feleljen, most kérdezek én!

FRANCOIS GARNIER: Francois Garnier, Paris. Van az igaz, hogy Önnek a Stasi csempészáruval fizetett?

CHARLOTTE: Én nem fogadtam el semmit!

FRANCOIS GARNIER: Egy tintatartót sem, egy cigarettadobozt sem *pour votre musée*?

CHARLOTTE: (*indulatosan*) Egy anya hagyjon az utcán egy árva gyereket, igen?

SHIRLEY BLACKER: (*Brooklyn-i kiejtéssel*) Shirley Blacker, New York City. Miből gondolja, hogy az emberek minden fenntartás nélkül elfogadják az állításait?

CHARLOTTE: Kérem! Öreg vagyok, nagyon öreg, fáradt vagyok....

DAISUKE YAMAGISHI: Daisuke Yamagishi, Tokio. Igaz, hogy a családja is szégyenkezik Ön miatt? Hogy még a nővére is cáfolja az állításait?

MARK FINLEY: (*meleg aktivista*) Mark Finley, San Fransisco. Mi, homoszexuálisok, szisztematikusan tagadjuk a saját történelmünket. A saját múltunkat. Talán ezért is karolunk fel olyan lelkesen egy mártírt, mégha üvegből van is?

PRADEEP GUPTA: Pradeep Gupta, Bombay. Igaz, hogy Ön valójában nő?

CLIVE TWIMBLEY: (*foorrófejű kelet-londoni*) Clive Twimbley, London. Tudja, hogy az az ember, akinek köszönheti a kitüntetését nemrégiben azt nyilatkozta lapunknak-- idézem-- „Amikor Charlotte von Mahlsdorf akárcsak ásításra nyitja a száját, máris hazudik.”

(Charlotte megáll döbbenten. Inkább a rajongáshoz szokott, mint az ilyen kíméletlen bírálathoz. A sokaság felé fordul, és erőteljesen mondja, mintegy saját magának, megnyugtatóan):

CHARLOTTE: Mikor voltam majdnem negyven éves, az anyám éppen a mosás csinálta, igen? A zoknijaimat és harisnyatartóimat akasztotta fel száradni. És felémfordult, és azt mondta: „Lotchen, nincs azzal semmi baj, hogy beöltözősdit játszol. De most már felnőtt férfi vagy. Mikor fogsz megnősülni?”

(Felemeli a tekintetét, hogy belenézzen a hallgatóság szemébe, mindenkinek egyenként.)

És én azt mondtam neki: „Soha, anyukám. *Ich bin meine eigene Frau.* Én vagyok a magam asszonya!

(Egy PSZICHIÁTER lép előre, hogy „megoldja” a problémát a tudomány segítségével.)

Diagnózis

DIETER JORGENSEN: Dieter Jorgensen, pszichiáter Bonnból. Berlin közismert transzvesztitája se nem mesemondó, se nem machiavelliánus, hanem egész egyszerűen mentálisan beteg. Charlotte von Mahlsdorf autizmusban szenved. Figyeljük csak meg, hogyan meséli történeteit: erősen rituális, éneklő hanghordozással, mintha nem is a történet tartalma volna számára fontos, hanem hogy kaotikus pszichéjnek ezzel a ritmikus kántálással megnyugvást adjon. Ez nagyon jellemző az autista felnőttekre; az ismétléseknek nyugtató hatásuk van. Történeteit tulajdonképpen nem kimondott hazugságok, hanem orvosságszérumok egy öngyógyító terápiában.

Leköszönés

(Doug-gal belépünk egy John Marks-szal folytatott heves, csúcspontján lévő vita kellős közepébe.)

DOUG: Szóval, mindent összevetve mi marad nekem? Egy cipősdoboz tele nyekergő hangkazettával. A *Die Transvestiten* egy használt példánya. Hatalmas méretű személyes elfogultság. Ráadásul még németül se tanultam meg.

JOHN: Én azt mondom, maradj csak az egyszerű, jó öreg tényeknél. Az újsághírek, az akta...

DOUG: De muszáj hinnem a történeteiben legalább annyira, mint amennyire ő hisz! Muszáj hinnem, hogy sok évvel ezelőtt egy padláson, egy nagyszívű nagynéni áldását adta az ő zavarodott unokaöccsének, meg egy könyvet. Hogy a kisfiú, az *anyja otthonkájában túlélte az SS rohamosztagot.* Hogy Lothar Berfelde egy vékony ösvényen sétált a világ két legelnyomóbb rendszere, a Náci és a Kommunista diktatúra közepén

egy pár magassarkú cipőben. Muszáj hinnem, hogy ezek a dolgok igazak. Hogy megtörténhet ilyesmi a világban.

JOHN: Akkor most mit akarsz csinálni?

DOUG: Nem tudom. Az életét próbálom restaurálni, és fogalmam sincs, hogy mit hagyjak ki belőle és mit tartsak meg.

(Hirtelen a múltból felbukkan egy gondolat. Emléke valaminek, ami elhangzott.)

Nyolcadik kazetta. 1993. Március 4.

(Doug Charlotte-hoz fordul, hogy feltegyen egy puhatolódzó kérdést.)

Charlotte, mit csinálsz, ha egy bútordarab a fényét veszti? Nem éreztél soha kísértést, hogy lekapard a lakkot és új borítást tegyél rá?

Restauráció

CHARLOTTE: Nem csináltam új borítás soha. Nem. *Diese alte Anrichte?* A borítás van olyan öreg, mint maga a tárgy. Az is antik.

(Charlotte odalép a miniatúra múzeumhoz; előveszi a nagy, bársonyborítású dobozt. Felveszi a parányi Vertikót.)

Vágások és karcolások. Foltok. Repedések.

(Visszateszi óvatosan a dobozba. Most egy picit tálalószekrény következik.)

Hiányzó oldalszegély, törött orsó. Ezek a dolgok tanúsítják a tárgy történelmét. Ezért ezt így hagyni kell.

(Beleteszi ügyesen ezt is a dobozba. Aztán egy kicsi kanapé; babaméretű szék.)

A múzeumom berendezése van már több, mint száz éves. Emberek ültek, aludtak, levelet írtak ezeken a tárgyakon, ettek rajtuk.

(Elpakolja a konyha szerkentyűket)

Emberek próbálták elégetni őket. A Náci időkben. A Stasi időkben.

(II. Vilmos császár szobra. Az ingaóra.)

És mégis állnak. Nem csak voltak dekorációk. Hanem használati tárgyak.

(Doug átad neki egy kicsiny gramofont.)

DOUG: Volt valaha olyan tárgy, ami olyan öreg lett, annyira tönkrement, hogy kidobtad?

(Charlotte átveszi a gramofont Dougtól és azt is beteszi a dobozba.)

CHARLOTTE: *Nein.* Mindent meg kell őrizni. És olyannak kell megmutatni, amilyen.

(Becsukja a doboz tetejét egy végső mozdulattal.)

Ez van egy dokumentum, igen? Az életről. Az előkről.

(Charlotte leveszi a fejkendőjét, átalakul Doug-gá. Doug, miközben beszél, leveszi Charlotte gyönygsorát a nyakából.

Finoman ráteszi a bútordoboz tetejére.)

DOUG: Charlotte von Mahlsdorf valóban Svédországba költözött, ahol csaknem hét évig élt. De 2002 Áprilisában úgy döntött, hogy szabadságra Berlinbe utazik. Hazamegy egy kis időre. Miközben a szeretett Gründerzeit múzeumában volt látogatóban szívrohamot kapott. A gramofontölcsérek erdejében egyedül halt meg. Temetése után néhány nappal egy levél érkezett a postaládámba. A címzésen megismertem a kézírását. De nem levél volt. Mindössze egy fotót küldött, egy régi szépia-felvételt. Ő volt a képen, mint kisgyerek. Egy fiú, Lothar Berfelde, tíz évesen.

Két tigris között

(Doug elindul a színpad közepe felé, egy fénykörbe érkezik.)

Az állatkertben van, Berlinben. Matrózruhát visel, kék gallérral és mandzsettával. Aranyosan mosolyog, elálló fülekkel. Egy padon ül.

Mindkét oldalán egy-egy tigris. Kölyöktigrisek, persze, de legalább akkorák, mint ő. És láthatóan nem kedvelik a fotózást. Szemük veszélyesen kitágult. Bármelyik pillanatban fellázadhatnak, karmolhatnak, haraphatnak.

(Csodálattal mondja):

De Lothar két karjával átölelve tartja oldalán a tigriseket, akik mancsukat az ő térdén pihentetik.

(Doug odamegy a fonográfhoz és ráhelyezi a tűt a vialshengerre.

A tölcséren keresztül egy sístergő, eredeti kazettás felvétel hallatszik, egy interjú részlete, amely Charlotte von Mahlsdorf-fal készült 1993-ban.

A hangfelvétel minősége rossz, de a szavak kivehetők.)

HANGFELVÉTEL: *(Doug hangja)* Negyedik kazetta Charlotte von Mahlsdor-fal, 1993. Február 2. Útban vagyok Mahlsdorf felé, hogy találkozzam vele.

(Halk kattánás, majd még egy, mintha a felvételt kikapcsolták volna, majd újra be.)

HANGFELVÉTEL: *(Charlotte hangja)* Most vagyunk az első terem a múzeumban. Ez van itt egy kicsi fonográf, és itt látható Thomas Alva Edison képe. Ő találta fel az első beszélő gépezetet a világon 1877-ben. A lejátszó készítette a National Phonograph Company, Orange-ban, New Jersey államban.

(A felvételen halljuk, hogy Charlotte ráhelyezi a tűt a viaszhengerre. A tű egy darabig csak sistereg, majd egy régimódi valcer pompája csendül fel tompa dobozhangon.)

Doug áll, hallgat.

Fény kialszik.)